

DARBININKAS

Vol. LXXV, Nr. 45
Lapkričio - November 23, 1990

Pentadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos prezidentas Gorbačiovas ir Rusijos prezidentas Boris Jelcinas tarėsi dėl priemonių, kaip aprūpinti gyventojus maistu ir reikmenimis ir apie sovietų respublikų uniją. Gorbačiovas reikalauja pirma sudaryti uniją, o paskui tartis dėl aliejaus, deimantų, bankų ir kitų ūkiniu išteklių kontrolės, o Jelcinas reikalauja pirma išspręsti ūkinius klausimus ir tik vėliau tartis dėl unijos.

Lietuvos pasitarimuose su Sov. S-ga min. pirmininkas Nikolai Ryžkovas pareikalavo pirma susitarti dėl Lietuvos dalyvavimo sovietų respublikų federacijoje. Kitu atveju Lietuva busianti išskirta iš Sov. S-gos 1991 m. ūkinio plano aprūpinti Lietuvą žaliavomis ir gaminiais.

Maskvoj per revoliucijos sukaktuvių iškilmes vienas Leningrado gyventojas spėjo paleisti du šūvius, bet buvo policijos tuoj pat sulaikytas.

Indijos min. pirmininkas V. P. Singh dėl kilusių religinių riaušių neteko parlamento daugumos ir turėjo atsistatydinti. Jo vieton buvo išrinktas Janata Dal partijos atplaišos vadas socialistas Chendra Shekhar.

JAV nutarė 1991 m. atitraukti iš Filipinų visus ten esančius kovos lėktuvus ir sumažinti ten laikomų karių skaičių.

Pakistano min. pirmininkas Nawaz Sharif pažadėjo paskubinti branduolinės energijos įmonių statybą, kad galėtų sumažinti Pakistano priklausomybę nuo importuojamo aliejaus.

Lietuvoj, nepaisant vyriausybės draudimo minėti revoliucijos sukaktuves kariuomenės paradais, toks paradas buvo suroštas Vilniuj. Demonstruojantieji prieš paradą buvo sovietų karių lazdom išvaikyti.

JAV numato per gruodžio mėn. pasiųsti į Persijos įlankos sritį dar apie 150,000 karių, priklausančių kautynių daliniams.

Prancūzijos miestų aukštesniųjų mokyklų studentų demonstracijos prieš per dideles klases ir nepakankamą finansinę paramą privertė vyriausybę tartis su demonstracijų vadais ir pažadėti atsizvelgti į jų reikalavimus.

Sov. S-goj yra labai paplitusi nelegali ginklų prekyba. *Komsomolskaja pravda* žurnalistas sugebėjo greitai nusipirkti tris granatsvaizdžius ir nutarė atsikvilti pirkti tanką, nes už jį reikalavo 1000 dol.

Izraelis atsisako pasitraukti iš pietiniam Libane jo sukurtos saugumo zonos ir užleisti ją Libano armijos kontrolei.

Vokietija sutiko pasirašyti su Lenkija sutartį, formaliai atsiskaitant nuo Vokietijai priklausiusių sričių ir pripažįstant Oderio ir Neises upes kaip pastovią sieną.

Prieš kurį laiką nušauto dr. Martin Luther King paliktųjų raštų redaktorius, istorikas Clayborne Carson atrado, kad King daktarato disertacija ir eilė jo universitetinių rašinių pasižymi gausiais nusirašymais iš kitų mokslininkų darbų. Bostono universitetas, suteikęs jam daktarato laipsnį, pasakyė komisiją reikalui iširti.

KODĖL LIETUVOS LENKAI NORI ATSISKIRTI

Iš pokalbio su VIDMANTU POVILIONIU, Lietuvos Aukščiausios Tarybos deputatu

(Tęsa iš praeito numerio)

Komisijos išvados

Komisija savo pranešime Aukščiausiai Tarybai nurodė, kad Lietuvos Respublika, siekdama tarptautinio pripažinimo atnaujinimo ir politinės nepriklausomybės nuo Sovietų, turi atlaikyti jų politinį bei ekonominį spaudimą be esmingesnės Vakarų paramos. Kaip grupė priemonių, kurias taiko TSRS Lietuvos nepriklausomybei sužlugdyti, yra teritorinių pretenzijų pateikimas, pabrėžiant, kad kartu su Lietuvos nepriklausomybės pripažinimu nuo Lietuvos bus atrėžtos kai kurios teritorijos (Klaipėdos ir Vilniaus kraštai).

Komisija mano, kad "Lenkų Nacionalinio" teritorinio vieneto atsiradimas politiškai centrinėse Lietuvos žemėse, dar nepasiekus jos kaip valstybės tarptautinio pripažinimo, galėtų būti aiškinamos ne tik kaip istorinių Lietuvos teisių į šias žemes pradimas, bet ir kaip pačios Lietuvos valstybės paneigimas. Be to, tokios autonomijos kūrimas šalia Lenkijos valstybės ateityje gali sudaryti sąlygas pastarajai pre-

tenduoti į šias teritorijas, juolab, kad Lenkija lig šiol nėra oficialiai pasmerkusi Želigovskio agresijos ir po to įvykdytos aneksijos ar kita forma atsakiusi pretenzijų į šį kraštą. Tad esąs pavojus, kad, iki Lenkija nepripažins Lietuvos Respublikos, dabartinės Lenkijos-TSRS santykiuose gali būti neatsižvelgta į Lietuvos teises bei interesus.

Svarbų vaidmenį, kuriant tuos "nacionalinius-teritorinius" vienetus, Lietuvoje vaidina Maskvai pavaldi komunistų partija, kurios nariai sudaro absoliučią daugumą Šalčininkų ir Vilniaus rajonų tarybos bei užima daugelį postų Rytų Lietuvoje ir turi daug savo etatinių darbuotojų. Didelę įtaką turi ir "Lenkų Sąjunga Lietuvoje". Savo dokumentuose ji neva reiškia lojalumą Lietuvos Respublikai, bet toje sąjungoje didelę įtaką turi ir partijos nariai.

"Kompaktiškumo" argumentas

Lenkai savo projekte stipriai pabrėžia "kompaktiškumo" sąvoką. Tačiau Komisija, pažvelgusi į 1989 m. gyventojų surašymo duomenis, priėjo išvados, kad daugelis sričių, kurių lenkai nori, neturi jose gyvenančių lenkų daugumos; Vilnius, kurio jie taip trokšta, savo daugiau kaip 600 tūkstančių gyventojų tarpe teturi 19 procentų lenkų. Taip pat negalėtų patekti ir Vilniaus rajonas, nes net "lenkiškiausioje" apylinkėje gyvenantys lenkai tesudaro maždaug ketvirtadalį to rajono gyventojų.

Komisija pateikia argumentuotą pagrindą, kad lenkų įsivaiduotoje "nacionalinėje srityje" gyventų 84 proc. Lietuvos lenkų, tačiau jie sudarytų tik 29 proc., o lietuviai — 43 proc. tos "srities" gyvedntojų.

Vyrauja ekonominiai motyvai

Savo pranešime Aukščiausiai Tarybai Komisija aptaria ir įvairius kitus lenkų "argumentus". Ji prieina išvados, kad gyventojų vertybinė orientacija vyrauja ne politiniai, bet ekonominiai — materialiniai motyvai. Nurodoma, kad 1989 m. gyventojų apklausoje Šalčininkų rajone apie autonomijos sukūrimą užsiminė tik keletas apklaustųjų, o Švenčionių ir Vilniaus rajonuose — pasisakė tik

40 proc. lenkų tautybės apklaustųjų. Tai tokie skaičiai, nepaisant, kad jau tuo metu vyko (ir žinoma dabar vykdoma) smarki propaganda už tai, kad tik autonomijos sukūrimas išspręstų Lietuvos dalies gyventojų problemas.

Pastudijavusi ekonominę padėtį, Komisija priėjo išvados, kad amžių bėgyje susiklosčiusios sąlygos neleido Rytų Lietuvos gyventojams ūkiškai pasiekti to, ko pasiekta kitur. Todėl Komisija siūlo, kad tą Rytų Lietuvoje esantį atsilikimą galėtų įvykti tinkama speciali valstybinė politika. O kai dėl kultūrinės savišaukos užtikrinimo ir plėtojimo — tai Komisija teigia, jog tam tikslui teritorinės autonomijos nereikia, o bandymai ją įteisinti kai kuriose rajonuose pažeidžia kitų tautinių bendrijų interesus. Nes Rytų Lietuvos tautinės problemos — tai ne vien lenkų problema. Čia gyvena rusų, gudų, ukrainų, karaimų ir kt.

Kas bus toliau?

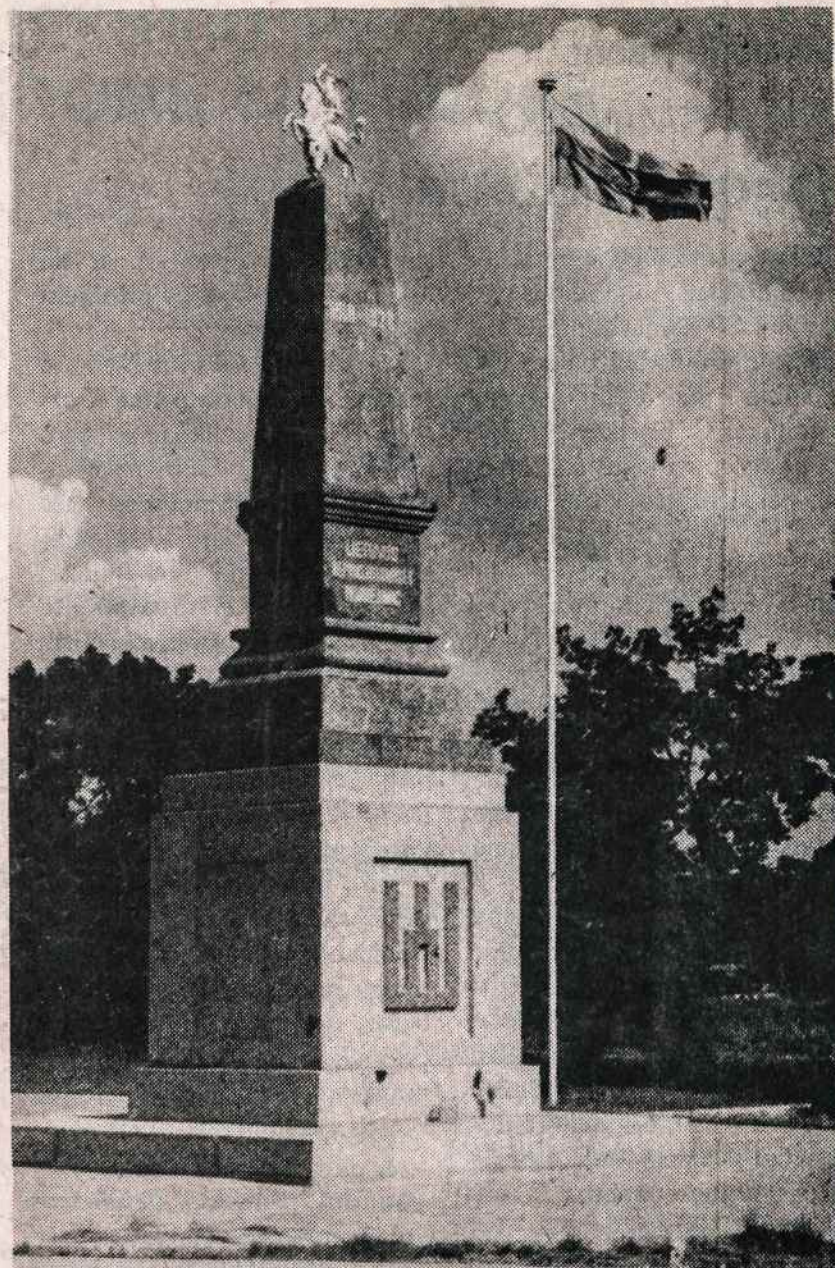
Į šį klausimą Komisijos vicepirmininkas Povilonis atsako teigiamai:

— Galvojame, kad galų gale viskas pasibaigs gerai, nes didelė dalis Lietuvoje gyvenančių kitautaučių šiuo metu nemano, kad jie gyvena Lietuvoje, bet, susidarius normaliai Lietuvos valstybei, jie tai pajaus. Tad aš bent netikiu, kad realiai mums gresų ar čia kokio nors rajono ar Klaipėdos atėmimas. Iš tikrųjų, tai tik klasingas mūsų priešų ėjimas — laikyti mus įtampoje ir kurstyti mūsų gyventojų savitarpio nepasitikėjimą.

Susitikimai su amerikiečiais

Savo trumpo viešėjimo metu deputatas Povilonis turėjo progos susitikti daugelį jam įdomių ir reikalingų žmonių. Tiesa, politinis simpoziumas Harvardo universitete, į kurį jis buvo atvykęs, rengėjų tapo nukeltas kitų metų pavasariui, bet pačiame universitete Povilonis skaitė paskaitą apie įvykius ir nuotaikas Lietuvoje. Jis taip pat susitiko su ukrainiais, lenkais, na, daugiausia su lietuviais Bostone. Jis ten pateko kaip tik tuo metu, kai Lietuvos rinktinė dalyvavo tarptautinėje irklutojų regatoje.

Paviešėjęs Bostone ir Putname, Povilonis aplankė New Yor-

Nepriklausomybės paminklas Varėnoje. Nuotr. V. Kapočiaus

IR UKRAINA NORI BŪTI STEBĖTOJA

KĘSTUTIS K. MIKLAS

Darbininko korespondentas
Jungtinėse Tautose

Šiuo metu Jungtinių Tautų užkulisuose daug dėmesio skiriama Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijai, kuri prasidėjo lapkričio 19 Paryžiuje. Ypač daug kalbama dėl tos konferencijos dalyvių sudėties. Visiems žinoma, kad Pabaltijo kraštai reikalauja stebėtojo statuso šioje konferencijoje. Daugumas mažųjų kraštų pritaria, bet su didžiais — jau kita istorija. Ar Pabaltijo kraštai bus įsileisti, paaiškės tik konferencijai susirinkus.

Didelė staigmena įvyko lapkričio 8. Sovietinės Ukrainos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Guennadi I. Oudovenko, specialiai sušauktoje spaudos konferencijoje, kalbėdamas apie dabartinę Ukrainos politinę padėtį, pareiškė, kad pagal Ukrainos Aukščiausiosios Tarybos 1990 m. liepos 16 nutarimą Uk-

ką, dar ketino lankytis Washingtone, Chicagoje ir kitur. Žvalus, 42-erių metų amžiaus energingas Aukščiausiosios Tarybos deputatas, mokantis keletą svetimų kalbų, jis, be abejonės, jau daug pasidarbavo Rytų Lietuvos klausimo sprendimo labui, o ir ateityje bus vienas stiprių šiuų, kokių dabar reikia į nepriklausomybę žengiančiai Lietuvai.

Lietuvos partizanai perlaidojami Rietave 1990 spalio 14. Nuotr. Vlado Gaudiešiaus

LIETUVIŲ FONDAS PASIEKĖ 5 MILIJONUS

Lietuvių Fondo vadovybė džiaugsmingai praneša nariams ir lietuvių visuomenei, kad šių metų pradžioje užplanuotas penkių milijonų dolerių pagrindinio kapitalo sutelkimas jau įvykdytas su kaupu.

Lietuvių Fondo vadovybė nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams, kurie savo aukomis prisidėjo prie užsibrėžto tikslo įgyvendinimo. Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas šių metų lapkričio 1 d. pasiekė 5,033,263 dol. Čia lėmė stambūs palikimai ir dosnios aukos. Tai Lietuvių Fondo narių ir vadovybės darbo vaisius.

Lietuvių Fondo vadovybė nestoja prie šio laimėjimo, bet telkia aukas, siekdama dešimties milijonų. Išeivijos misija lietuvių bei išlaikyti ir Lietuvos laisvę atstatyti įpareigoja ir toliau telkti aukas bei didinti nedalomą pagrindinį kapitalą, kurio pajamos yra remiama išeivijos ir atgimstančios lietuvių tautos švietimo, kultūros ir jaunimo veikla.

Dar kartą nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams, talkininkams ir testamentų sudarytojams už įteiktas Lietuvių Fondui dosnias aukas ir prašome nepamiršti ir toliau didinti savo įnašus ar stoti nariais, kad gaunamomis pajamomis galėtume dar stipriau remti svarbius išeivijos ir Lietuvos projektus.

Iki šiol Lietuvių Fondas yra parėmęs lituanistinį švietimą, kultūrą, jaunimą ir visuomeninę veiklą 2,787,586 dol., palikdamas pagrindinį kapitalą nepaliestą.

Tad ir toliau dosniai remkime Lietuvių Fondą!

Lietuvių Fondas

Laiškas iš Kauno PRIE PAMINKLO

VYTAUTUI DIDŽIAJAM

Reikia pasidžiaugti atgimstančiais paminklais, nūgriautais pokario metais. Naujai atgimęs paminklas Vytautui Didžiajam yra nuopelnas Aukuro klubo, kurio pirmininkas G. Kostkevičius sugebėjo atsispirti aistroms, kilusioms dėl vietos parinkimo. Reikšminga, kad vieta parinkta beveik ta pati, apie kurią svajojo skulptorius Vincas Grybas, nužudytas 1941. Atsiminkime, kad laikui bėgant gal bus atstatyta senoji Kauno miesto siena, išdygs ant-rasis Totorių vartų bokštas, o jei pridėsim Gedimino stulpų formos Kauno miesto savivaldybės fasadą, gausim prasmingą foną Vytauto paminklui.

Berinkdamas kraštotyrinę medžiagą Suvalkijoje, aptikau ir įdomią nuotrupą iš skulptoriaus Grybo gyvenimo, iki šiol bene niekur nemintą. Būtent, 1910 Grybas, tada Varšuvos Dailės mokyklos studentas, sukūrė dekoracijų ir kostiumų eskizus Miklo Petrausko operos *Birutė* premjerai Marijampolėje. Kol

kas nepavyko nustatyti, ar tie eskizai išliko. Operos premjera įvyko 1910 liepos 17.

Šių eilučių autorius Vytauto Didžiojo paminklą pirmą kartą išvydo 1939, atlikdamas karo prievolę Pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos karo mokyklos pirmoje espirantų kuopoje, sunkiųjų kulkosvaidžių būryje. Deja, XIV-tos aspirantų laidos nariai į karininko laipsnį nebuvo pakelti, nes mokykla buvo performuota, vėliau iškelta į Vilnių, o buvęs viršininkas brig. gen. Jonas Juodišius mirė tremtyje, Abazės lageryje 1950 gruodžio 18.

Karo mokyklos skvere stovėjusio paminklo įspūdis buvo pri-trenkiantis — viešpatavo iškilminga mintis, nesinorėjo pokštauti. Čia būdavo iškilmingos priesaikos, o pavasarį prie paminklo buvo galima pailsėti, ruošti egzaminams.

Ir dabar, stovėdamas prie atgimusio paminklo, nejučiomis prisimenu kuopos draugus, karininkus-dėstytojus. Aspirantas A. Ramanauskas-Vanagas, Vl. Juozokas (iš Pasvalio, linksmo būdo, neblogai kalbėjęs angliškai), karo inžinerijos lektorius, plk. ltn. Juozas Vitkus ir kt. žuvo rezistencijos kovose. O kur likimas nublōškė kitas? Būtų įdomu po tiek metų jei ne susitikti, tai bent laiškais pasikeisti. Beje, mūsų sunk. kulkosvaidžių būryje tarnavo vėliau tapęs žymiu mokslininku ir dabar gyvenančiam Prancūzijoje Julius Algirdas Greimas.

Atgimęs paminklas Vytautui

Naujai atstatytas Vytauto Didžiojo paminklas. Nuotr. V. Gulmano

Didžiajam Kaune visą laiką skendi gėlėse.

Tikrai nesinorėtų, kad pasikartotų tragiška istorinė lemtis, kada brolis prieš broį, draugas prieš draugą, tėvas prieš sūnų, atsidūrę priešingose barikadų pusėse, prieš savo valią turėjo vienas į kitą šaudyti. Tokias mintis sukėlė naujam gyvenimui priskelkęs paminklas Vytautui Didžiajam.

Viktoras Gulmanas

— Rokiškyje vyksta tarptautinis liaudies teatrų festivalis. Atvyko kolektyvai iš Ispanijos, Gruzijos.

— Lietuvos žydų kultūros draugijos antroji konferencija įvyko Vilniuje. Konferencijos metu išrinktas dar vienas draugijos pirmininkas — rašytojas Grigorijus Kanovičius. Iš draugijos pirmininko Emanuelio Zingerio pranešimo paaiškėjo, kad Lietuvos žydų bendruomenė gerokai retėja: vien šiemet į Izraelį emigruoja daugiau kaip 2000 žydų. Vilniuje atkurtas valstybinis žydų muziejus, atidaryta mokykla.

— Kaliningrado srityje gyvena maždaug 18,000 lietuvių. Pati didžiausia Karaliaučiaus krašto lietuvių nelaimė — nutautėjimas slavų mišinyje, rašo Sigfridas Sembergas *Gimtajame Krašte*.

— Maišiagalos daržininkystės tarybinio ūkio darbininkas Aloyzas Rūkas yra pirmasis Vilniaus rajono ūkininkas. Jam įteiktas valstybinis žemės naudojimo aktas, pažymėtas pirmuoju numeriu.

— Algirdas Okulčius, buvęs tremtinys, dabar gyvenęs Lenkijoje, gavęs kompensaciją už tėvų paliktą turtą, paaugojo 1000 rublių Lietuvos blokados fondui.

— Antanui Merkiui Kauno rajono Lapėse bus atidengtas paminklas. Sudarytas paminklo statymo komitetas. Paminklo projektą sukūrė klaipėdišis Gintautas Jonkus.

— Lietuvos kino studijoje kuriamas dokumentinis filmas *Dosje*, pasakojantis apie SSSR nusikaltimus ir skolas Lietuvai, pradedant rezistencijos kovomis, baigiant desantininkų siautėjimu.

— Lietuvos jaunimo organizacijų informacinis centras įsikūrė Vilniaus Moksleivių rūmuose, J. Paleckio g. 25. Centro sekretoriumi išrinkta Laima Juozaitienė.

— Rimas Matulis konkurso keliu išrinktas Lietuvos kultūros fondo generaliniu direktoriumi. Pavduotojas — Algis Miknevičius. Laisva dar vieno pava-duotojo kėdė.

— Druskininkuose priimtas nutarimas demontuoti Lenino ir sovietinės partizanės Marytės Melnikaitės paminklus. Lenino paminklas jau nuimtas.

Savaitės Įvykiai

Sov. S-gos prezidentas Gorbačiovas pasirašė su Vokietijos kancleriu Helmut Kohl draugiškumo ir bendradarbiavimo sutartį.

Prezidentas George Bush pareiškė, kad Persijos įlankos srity esantieji JAV kariai nebus pakęčiami kitais tol, kol tos srities krizė nebus išspręsta.

Arijos prezidentė buvo išrinkta kairioji advokatė Mary Robinson.

Saudi Arabijos karalius Fahd pareiškė numatęs sudaryti centrinę ir provincijų patariamąsias tarybas.

Japonijos imperatorius Akihito buvo formaliai inauguruotas. Į šikilmės buvo suvažiavę daugelio valstybių vadovai.

Per Gvatemalos prezidento rinkimus nei vienas kandidatas nesurinko balsų daugumos. Daugiausia balsų gavę du kandidatai turės būti perbalsuoti.

Afganistano kraštutinių musulmonų partizanai sušaudė į jų nelaisvę pasidavusius apie 200 vyriausybės karius.

Nepalo karalius Birendra patvirtino naują konstituciją, sukuriančią daugiapartinę demokratiją ir saugojančią žmogaus teises.

Stalino į Sibiro sritis ištremti Krymo totoriai, pasinaudodami Sov. S-goj susidariusia netvarka, pradėjo grįžti į jų seniau gyven-tas vietas. Kryme ir nelegaliai statydinti buvusiose sodybose namus. Grįžusiųjų skaičius siekia daugiau kaip 100,000.

Sov. S-gos vyriausybė pareikalavo, kad į užsienį traukiniais vykstantieji piliečiai už bilietus mokėtų konvertuojama valiuta.

JAV kariniai patarėjai Saudi Arabijoje apmoko Kuvaio armijos likučius ir savanorius kovos metodų prieš Irako armiją.

Singapuras sutiko, kad JAV karo laivai ir lėktuvai galėtų sustoti Singapuro uostuose ir aerodromuose.

Vokietija sutiko įsileisti žymesnį skaičių Sov. S-gos žydų.

Valst. sekretorius James A. Baker aplankė Persijos įlankos sąjungininkų vyriausybės, teiraudamasis apie jų nusistatymą karo prieš Iraką galimumu.

Albanijos prezidentas Rami Alia pareiškė sudarysias naują konstituciją ir panaikinsias komunistų partijos vyraujančią galią ir ateizmo propagandą.

ĮVYKIAI LIETUVOJE

— M. K. Čiurlionio gimtadienį rugsėjo mėnesį įdomiai pažymėjo Druskininkų mi li cija. Jų nežinybinės apsaugos automobilis smagiai įsibėgėjęs trenkėsi į memorialinio muziejaus tvorą ir išvertė ne tik ją, bet ir medinę Čiurlionio namelio sieną. Nukentėjo viduje ant šios sienos kaboję eksponatai.

— Kaune rugpjūčio 8 buvo nuverstas Lenino paminklas. Dabar vyksta derybos su Žiguliovo miestu prie Volgos. Volgiečiai įsigėdė įsigyti proletaria-to vado skulptūrą. Dabar tariamas dėl kainos.

— Vytauto Didžiojo universitete įsikūrė "Alaus lašo brolija". Joje 10 brolių, alaus mėgėjų. Visi jie — būsimieji menedžeriai. Brolija žada užmegzti ryšius su panašiomis Vakarų Europos organizacijomis — Vokietijos alaus mėgėjų partija ir pan.

— Muzikės Saulės Jautakaitės vadovaujamas Kauno arkikatedros mergaičių choras "Giesmė" ir mergaičių ansamblis "Pastoralė", vadovaujamas Nijolės Jautakienės, vietinių pranciškonų iškvietimu, giedojo bendrose vakarinėse mišiose Medjugorje, Jugoslavijoje. Apsilankymo proga viešnios atvežė didelį medinį lietuvišką kryžių, kurį pastatė ant kalno netoli Marijos apsiireišimo vietos.

— Kryžių Kalnas vėl tvarkomas: privažiavimo keliai asfaltuojami, sutvarkytos kalno papėdės, aplinka, apšvietimas, įrengti nauji plotai kryžiams, didelė aikštė žmonių susibūrimui.

— Nidoje, vienoje lietuvių šeimoje, vasarą atšotogavo dvi universiteto profesorės iš Vokietijos, Šarlota ir Eugenija. Dvime-tėi šeiminių smarkiai dukrelei pasigirdo "Rašaluota" ir "Uogienė". Vokietės naujais vardais liko patenkintos.

— Australijos rajone sutelkti pinigai atsikūrusiai Lietuvos skautijai remti bus naudojami skautiškų vadovėlių spausdinimui *Vyturio* spaustuveje, Vilniuje. Apie šią galimybę su vilniečiais tarėsi vasarą Lietuvoje lankydami LSB Australijos rajono vadeiva s. Narcizas Ramanauskas.

— Tarptautiniame televizijos filmų festivalyje "Auksinis Orfėjas" Sovietų Sąjungoje, Batumyje, dalyvavo du lietuvių kino atstovai — R. Vabalas su meniniu filmu "Miškais ateina ruduo" (pagal išeivių rašytojo M. Katliškio to paties pavadinimo romaną) ir Z. Putilovas (dokumentinis filmas "Viliava iš plytų" apie vilniečio kario A. Sakalausko tragediją).

— Totorių mečetės Kaune, pokario metais nualintos čia gyvenusios stribo šeimos, atkūrimui iš vargano Kauno savivaldybės biudžeto skirta 10,000 rublių.

— Pirmoji Lietuvių sekmdieninė mokykla atidaryta Ukrainos sostinėje Kijeve. Šventėje dalyvavo Vilniaus pedagoginio instituto studentų folkloro ansamblis "Poringė".

— Virgilijus Noreika, Lietuvos Operos direktorius ir solistas, tenykštėje spaudoje praneša, jog sausio mėnesį teatras su *Don Carlo* opera gastroliuos Vokietijoje, o po to orkestras, solistai, baletas ir dalis choro vyks į Chicagą ir atliks Ponchielio operą *Lietuviai*, kurią stato Chicago Lietuvos Opera.

— Sukaktuvinis "Gintarinės poros" pramoginių šokių konkursas Kaune, Sporto halėje, nedalyvaujant užsienio šokėjams, Kauno eksperimentiniam susivienijimui atnešė apie 10,000 rublių nuostolių.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoj — OHLERT-RUGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmdieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Mellus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmdieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLODNY: Virgilija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", pirmadieniais nuo 8 iki 9 v.v. iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programos, vedamos anglų kalba iš tos pačios stoties, taip pat pirmadieniais girdimos nuo 7:30 iki 8 v.v. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753 - 5636.

Remkime

TAUTOS FONDA

ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėjų okupuotąjį Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės lždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukos siųsti adresu:

Tautos Fondas,
Lithuanian National Foundation, Inc.,
P.O. Box 21073,
Woodhaven, N.Y. 11421.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSU VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIŲNĖS

Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ. PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207Editorial Office: 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second Class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to:

DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207
ISSN 0011-6637

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Piligrimų padėka

Padėkos diena primena į šį kraštą atvykusius išeivius, vadinamus pilgrimais, kurie 1620 gruodžio mėnesį atplaukė į dabartinį Plymouth, Massachusetts, ir čia įkūrė savo koloniją. Savo tėvynę Angliją jie paliko dėl religinių motyvų: nenorėjo nusilenkti karalienės Elzbietos bažnytinėm reformom. Pastatyti prieš pasirinkimą — sąžinės prievarta tėvynėje arba laisvė svetimam krašte — pasirinko laisvę, apsisprendė geriau išeikliauti negu atsisakyti savo įsitikinimų.

Plymouth, netoli Cape Cod vasarą besilankantiems, rodomas atkurtas piligrimų kaimelis, lyg koks muziejus po atviru dangumi. Čia gali matyti, kokie skurdūs buvo jų nameliai, kaip kukliai jie gyveno, kaip patys gaminosi visus reikmenis, kaip sunkiai turėjo dirbti, kad galėtų prasimaitinti. Rodos, negalėjo jaustis niekam skolingi nei dėkingi, nes visa buvo įgiję savo triūsu. O vis dėlto suprato ir tikėjo, kad ne visa išranda žmogaus protas ir pagamina jo rankos.

Piligrimai, nuėmę pirmųjų vargo metų derlių, dėkojo Dievui, kad išliko gyvi ir kad žemė nešė vaisių. Jie surengė padėkos šventę, pasikvietę savo kaimynus indėnus. Tuo pavyzdžiu vėliau pasekė kitos kolonijos. Kai iš jų susikūrė Jungtinės Valstybės, pirmasis prezidentas Washingtonas 1789 Padėkos dieną paskelbė oficialia švente. Ji išreiškia visos tautos padėką savo išreiškia visos tautos padėką savo kūrėjui už tas gėrybes, kuriomis naudojamos. Rodos, viena Amerika teturi tokią valstybinę šventę.

Būti dėkingam — tai pripažinti kito mums padarytą gerą ir turėti nuoširdų norą kuo nors at-

silyginti. Jei negalime to padaryti, tai tariame bent savo ačiū. Sakoma, net ir mandagumas reiškia. Tačiau yra skirtumo tarp mandagumo ir dėkingumo. Dėkingumas atsiremia į gerą valią ir meilę, o mandagumas gali slėpti ir neapykantą. Mandagumo galima išreikšti, ir asmuo nenukentės, bet laimės įgydamas dailią elgseną. Dėkingumo negalima prievarta išgauti nesulaužiant žmogaus asmenybės. Tai turi būti laisvas žmogaus valios aktas. Nelaisvojo arba vergo dėkingumas yra vertas pasigailėjimo.

Padėkos diena, virtusi ir švente ir papročiu, turi abu anuos bruožus: mandagumo ir dėkingumo. Vieni ją mini tik mandagiai — besivaišydami kalakutiena. Jiem atrodo, kad ši diena tiek ir teverta, kiek kepto kalakuto kepsnis ant stalo. Kiti mini dėkingai — pripažindami, kad visa, ką žmonės turi ir ką įgyja, vienu ar kitu būdu imama iš Viešpaties aruodo. Tokia prasme piligrimai buvo davę savo pirmajai Padėkos dienai.

Visi žmonės, it kokie piligrimai, keliauja tik laikinai pro šį gyvenimą, čia prisėdami, čia vėl pasikeldami nuo stalo. Už jokias gėybes, kuriomis naudojasi, Dievas prievarta padėkos nereikalauja. Tuo tarpu tarp pačių žmonių nestinga prievartininkų, kurie klupdo kitus duonos kąsniu, reikalaudami sau pagarbos ir padėkos. Anie piligrimai, kurie bėgo nuo tokio prievartavimo, nebuvo paskutiniai. Istorija kartojasi ligi mūsų dienų. Mūsų laikais gal dar skaudžiau negu praityje. Bet koki mes paliksim ženkla, kad priešinomės prievartai ir garbinome savo Viešpatį?

Amerikos lietuvių profesionalų grupė spalio 20 organizaciniame susirinkime diskutavo būdus, kaip padėti Lietuvai panaudoti JAV techniškas ir mokslines informacijas.

Seminaras buvo suruoštas jungiantis į Wisconsin universiteto tarptautinės veiklos programą. Seminarą organizavo architektas Raimundas Matulionis iš inžinerijos fakulteto ir Vytautas Kapočius, Wisconsin Bell telefono bendrovės vadovybės narys iš Milwaukee.

Apie 30 lietuvių profesionalų, dalyvaudami vienos dienos susirinkime, atstovavo medicinos mokslam, inžinerijai, statybai, biotechnologijai, finansam, komunikacijai, psichologijai ir gamtos apsaugos sritim.

Programos pradžioje buvo pranešimai apie Madison ir Wisconsin universiteto bendradarbiavimą su Lietuva. James Sykes, Madison-Vilnius miestų serijos pirmininkas, kuris yra lietuvių kilmės, pranešė, kad jau buvo aštuonių grupių pasikeitimas tarp šių dviejų miestų. Kitame pasikeitime, kuris įvyks šiais metais lapkričio mėnesio pabaigoje, Vilniaus miesto atstovai yra laukiami atvykstant į Madison.

Aštuoni Madison delegatai neseniai grįžo iš Vilniaus ir Kauno. Jie ten penkias dienas svarstė oro taršos kontrolę ir amatų ir techniško paruošimo reikalingumą. Jie taip pat buvo susitikę su Respublikos ir miestų valdžios atstovais.

Dr. John B. Carver, National Geographic žurnalo vyriausias kartografas, spalio 25 pasirašo žemėlapius, įteiktus Vilniaus Pedagogikos Institutui bei Vilniaus Pedagogikos Instituto "Šviesos" ansamblio vedėjui Juozui Jauniškiui. National Geographic padovanojo kiekvienam "Šviesos" ansamblio nariui (jų buvo 45) lapkričio mėn. žurnalo numerį su Pritt Vesilind straipsniu apie Pabaltijį. Nuotr. A. Pakštieņis

nis ir bus rįstumas Taikos Kongrese;

4. kad dėl užimtųjų per karą svetimos valstybės žemių yra nustatytos Rusijos Darbininkų

ir Kareivių Atstovų Tarybos ir Laikinosios vyriausybės pripažintas ir visiems apskelbtas taikos principas — taika be aneksijų ir kontribucijų, leidžiant pačioms tautoms spręsti, ko jos nori;

5. kad išskirstytoms tarp kelių valstybių tautoms pripažinta Europos ir Amerikos demokratijų sudaryti vieną politinį kūną;

6. kad Lietuva iki XVIII šimtmečio pabaigai turėjo savo atskirą politikos gyvenimą;

7. kad esant šioms aplinkybėms, metas lietuviams įvykdyti senus politinės laisvės troškimus ir, remiantis apsisprendimo teise, aiškiai visam pasauliui pasakyti, kaip ji savo likimą apsisprendžia, —

nutarė:

1. Visa etnografinė Lietuva privalo tapti nepriklausoma valstybė, nuolatiniai neutrali.

2. Jos neutralumas privalo būti garantuotas Taikos Kongreso.

3. Taikos Kongrese turi būti Lietuvos atstovai.

4. Lietuvos valdymo būdą ir vidaus tvarką turi nustatyti sukviestas visuotiniu, lygiu ir slaptu balsavimu Steigiamasis Lietuvos Susirinkimas (Lietuva, 1952, nr. 1, p. 86-87).

Už rezoliuciją balsavo 140 atstovų, prieš ją — 128, susilaikė — 4. 1917 m. gruodžio 1 d. pradėjo veikti Vyriausioji Lietuvių Taryba Rusijoje, bet jau 1918 m. vasario mėn. beveik visi Tarybos

AMERIKOS LIETUVIŲ PROFESIONALŲ TALKA KOLEGOMS LIETUVOJE

Taip pat kalbėjo ir Wisconsin universiteto medicinos fakulteto vicekancleris dr. Jay Noren, kuris paaiškino, kaip jo fakultetas priėmė medicinos studentus iš Vilniaus universiteto pasikeitimo programoje. Didelė problema — kad studentai iš Lietuvos neturi užsienio valiutos, nes rubliai nėra keičiami į vakarų valstybių pinigus. Dr. Noren pranešė, kad jis tiria galimybę gauti finansinės paramos iš Amerikos farmaceutinių bendrovių ir iš fundacijų studentų pasikeitimui tęsti.

Trys susirinkimo dalyviai: Vytautas Kapočius, Jonas Šalčius — Motorola bendrovės vadovybės narys, ir Arūnas Draugelis iš Asbestos Consultants, Inc., Naperville, IL, kalbėjo apie savo patyrimus iš neseniai buvusių kelionių į Lietuvą.

Šiame Amerikos lietuvių profesionalų susirinkime buvo padarytos šios rekomendacijos:

— Sudaryti ryšius su dabartinėmis Amerikos lietuvių technikos ir profesinėm organizacijom.

— Paruošti Amerikos lietuvių profesionalų "data bank" pagal profesines sritis eventualioms konsultacijoms su profesionalais Lietuvoje.

— Identifikuoti Amerikos lietuvių profesionalų sričių atitikmenis Lietuvoje.

— Išvystyti būdus informacijų pasikeitimui tarp Lietuvos ir JAV.

— Pagerinti sąlygas studijoms Lietuvos studentams pasinaudojant Amerikos universitetais.

— Pateikti Amerikos Lietuvių profesionalų sąjungos tikslus ir užsibrėžtą veiklą 1991 Lietuvoje įvyksiančiame mokslo ir meno simpoziume.

Šie seminaro dalyviai sutiko koordinuoti atskiras profesionalines sritis: Stasys Budrys, Racine, WI, gamtos apsauga; Kęstutis Tautvydas, St. Paul, MN, biotechnologija; Arvydas Vagnagūnas, Chicago, medicina;

Ignas Budrys, Peoria, IL, inžinerija; Albinas Kurkulis, Chicago, finansas; Kęstutis Ječius, Chicago, architektūra ir statyba; Vytautas Kapočius, Milwaukee, WI, telekomunikacija; Romualdas Povilaitis, Chicago, odontologija.

Dėl gausesnės informacijos apie Amerikos lietuvių profesionalų grupę kreiptis į profesorių Raymond Matulionis, University of Wisconsin, Engineering Professional Development, 432 North Lake Street, Madison, Wisconsin 53706 ar skambinkit (608) 263 - 3372.

JAV KONGRESMANAS T. CAMPBELL SUSITINKA SU PABALTIEČIAIS

Dr. Balraj ir Aldonos Vasaitytės Sehgal rezidencijoje Palo Alto, Calif., spalio 28 sugužėjo sveteliai estai, latviai ir lietuviai iš visų šiaurės Kalifornijos apylinkių nuo San Francisco iki San Jose. Ką tik grįžęs iš Lietuvos Vytautas Šliūpas net iš tolimo Lake Tahoe atbildėjo. Tai buvo pirmas toks įvykis šiaurinėje Kalifornijoje, kad visi pabaltiečiai stotų petis į petį paremti vieną kandidatą į JAV Kongresą.

Tomas Campbell yra jaunas Stanfordo Universiteto profesorius. Jis doktorato laipsnį iš ekonomijos mokslų gavo Chicagos Universitete 1980 ir nuo 1983 dėsto Tarptautinę teisę ir ekonomiką Stanfordo Universitete. Jis su lietuviais ir jų vargais yra susipažinęs nuo tų senų laikų, kai lankė ir baigė Sv. Ritos High School, Chicagoje.

Šią sekmadienio popietę atskrido jis tiesiog iš Washingtono pas mus, išvargęs ir nemiegojęs po iki paryčių užsitęsusių naujo biudžeto diskusijų. Jis turėjo daug kitų kvietimų, bet buvo būtinai pasiryžęs dalyvauti pas mus, kadangi, jo žodžiais, prieš deves metus jo susitikimas su lietuviais taip pat pas Sehgal prieš pat rinkimus jam atnešė laimę. Tada jis kandidatavo pirmą kartą ir sakė, kad niekad nepamirš, jog Šiaurės Kalifornijos Estų Klubas buvo pirmoji organizacija, kuri oficialiai pasisakė už Tom Campbell į JAV

Kongresą. Tą estų plakatą jis laikė įsirminęs savo raštinėje Washingtono.

Kongresmanas Campbell davė mums konkrečių patarimų, kaip efektingai sudominti aktyviai veiklai mums rūpimais klausimais kitus senatorius ir kongresmanus. Jo siūlymas buvo, kad vietoj laišku mes tiesiog nusistume delegacijas pas savo distriktų kongresmaną ir žodžiu išreikštume savo pageidavimus prašydami mus paremti. Jo nuomone Sovietų Sąjunga neilgai beišilaikys ir Gorbačiovo dienos yra suskaičytos. Bet tuo pačiu jis nemano, kad Jelčinas yra mūsų draugas. Gorbačioviui gavus Nobelio taikos premiją, Tom Campbell nusiuntė jam tokio turinio telegramą: "Congratulations you won it, now prove it." (Sveikiname — Jūs laimėjote, dabar įrodykite kodėl.)

Kongresmanas su mumis praleido porą valandų. Jo rinkiminės kampanijos vadovė Sally Kerrick mums nuoširdžiai dėkojo už aukas ir pasidžiaugė, kad šis pobūvis buvęs geriausias šios rūšies, ypač pasižymėjo aukšta minčių ir klausimų kokybe. Latviai ir estai neatsilikio gausiomis aukomis paremdami Tom Campbell.

Šio įvykio rengėjais buvo Aleks Einšeln ir Heino Jogis (estai), Cello Ojers (latvis) ir Aldona Sehgal su Felicija Brown (lietuvis)

AVS

JONAS PUZINAS

17

KELIAS Į LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMĄ

Deja, ir Rusijoje gyvenę lietuviai ne mažiau buvo suskilę, kaip ir jų broliai Amerikoje. Bet ir jie rinkosi iš įvairių Rusijos vietų Petrapilim savo tėvų žemės likimo svarstyti. Kad ir labai karštai ginčytasi, pyktasi, bet daugumas jos dalyvių nebuvo abejingi nepriklausomos Lietuvos reikalui — 1917 m. gegužės 27 - birželio 3 d. Petrapilyje posėdžiavęs lietuvių seimas pareikalavo nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo. Štai to reikšmingo nutarimo, paskelbto 1917 m. birželio 3 d., tekstas:

Rusijos Lietuvių Seimas, sukviestas Petrapilyje 1917 m. gegužės 27 d. posėdžiuose nuo gegužės 27 d. iki birželio 3 d. svarstė Lietuvos politikos padėjimą ir žengdamas prie nepriklausomos demokratinės Lietuvos respublikos, kurioje turi būti pripažinta visiems, be tautos ir lyties skirtumo, lygios primatinės piliečio teisės ir visiškai tikėjimo laisvė ir atsižvelgdamas į tai,

1. kad prieš karą viena etnografinės Lietuvos dalis buvo Rusijos, o antra Vokietijos valdžioje;

2. kad Rusijos Lietuva per šį karą veik visa užimta vokiečių kariuomenės;

3. kad jos klausimas todėl tapo tarptauti-

nariai buvo suimti ir 1918 m. balandžio 19 d. liaudies komisaro tautybių reikalams J. Stalino ir komisaro lietuvių reikalams V. Mickevičiaus-Kapsuko nutarimu Taryba galutinai likviduota.

VILNIAUS KONFERENCIJA IR JOS NUTARIMAI

Tiek intensyvus vilniškės lietuvių politinės grupės darbas, tiek gyva Šveicarijos lietuvių veikla, tiek Amerikos Lietuvių Tarybos deklaracija, paskleista Vašingtone reziduojančių įvairių valstybių pasiuntinių tarpe, tiek ir Petrapilyje susirinkusių lietuvių pasisakymas nepriklausomos Lietuvos reikalui, turėjo bent šiek tiek paveikti vokiečių okupacinę valdžią Lietuvoje. Tometo Rusijos valdžia netrukė lietuvių atstovams susirinkti Petrapilyje, todėl vokiečiai jau nebegalėjo pasirodyti blogesni mūsų atžvilgiu už rusus ir leido lietuviams sudaryti Organizacinį Komitetą, kuris sušauktų Vilniuje konferenciją Lietuvos Tarybai rinkti. Tačiau jie statė ir sąlygas, kad konferencijos organizatoriai stengtųsi nuiteikti atstovus ir apskritai krašto gyventojus vokiečiams palankia dvasia — Lietuvos glaudimosi prie Vokietijos kryptimi.

Konferencijai ruošti susidarė didžiulis komitetas.

(Bus daugiau)

**STOKIME NARIAIS
Į LIETUVIŲ FONDA**

LB Vakarų apygardos suvažiavimo, įvykusio rugp. 12 Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje, prezidiumas. Iš k.: suvažiavimo pirm. Mečys Šilkaitis, žurnalistas ir švietimo inspektorius Ignas Medziukas, JAV LB tarybos prezidiumo pirm. Angelė Nelsienė, suvažiavimo sekr. Milda Mikėnienė, Phoenix apylinkės pirm. Antonia Petru-lienė, Santa Monica — West Los Angeles apylinkės pirm. Juozas Kojelis.

APELIACIJA Į VICEPREZIDENTĄ QUAYLE

Angelė Nelsienė raštu ir žodžiu apeliavo į viceprezidentą, kad Amerikos vyriausybė konkrečiais veiksmais paremtų Lietuvos išlaisvinimą iš okupacijos

Vėikloji visuomenininkė ir politinė darbuotoja Angelė Nelsienė rugsėjo 26 susitiko su Kalifornijoje besilankančiu viceprezidentu Dan Quayle ir raštu ir žodžiu prašė jį konkrečiais veiksmais paremti iš sovietų okupacijos besivaduojančią Lietuvą. Darbininko korespondento paklausta, kokiose aplinkybėse tas susitikimas įvyko, ji papasakojo:

— Rūpindamasi 10 mil. humanitarinės paramos Lietuvai įstatymo pravedimu Atstovų Rūmuose, rugsėjo 25 aplankiau savo distrikto gerą pažįstamą kongresmaną William E. Dannemeyer, kuris tuo metu iš Vašingtono buvo atvykęs į Kaliforniją. Tuo pačiu metu Pietinėje Kalifornijoje lankėsi ir viceprezidentas Dan Quayle, kuriam kongresmanas Dannemeyer kitą dieną viename Orange County viešbutyje ruošė pusryčius. Jis mane ir pakvietė tuose pusryčiuose dalyvauti. Buvau painformuota, kad po pusryčių viceprezidentas tars trumpą žodį, bet nebūs galima nei klausimų duoti, nei dovanų įteikti. Padėkojau už pakvietimą, bet dėl visa ko Baltų Laisvės lygos vardu parašiau viceprezidentui raštą, parašiau kai kuriuos dokumentus ir paėmiau porą knygų anglų kal-

ba. Galvojau, gal atsiras proga.

— Kokius klausimus savo rašte viceprezidentui akcentavote?

— Trumpai išdėsiusi esamą padėtį Baltijos valstybėse, prašiau, kad įtaigotų administraciją paremti Kongrese svarstomą humanitarinės pagalbos Lietuvai įstatymą, patenkintų Baltijos valstybių prašymą Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijoje Paryžiuje gauti bent stebėtojų teises ir oficialiam vizitui į Baltuosius Rūmus pakviestų Lietuvos prezidentą Vytautą Landsbergį. Prie savo rašto prijungiau neseniai gautą Lietuvos sveikatos ministro Juozo Oleko raštą dėl humanitarinės pagalbos reikalingumo ir senatorių Armstrong ir Moynihan raštą „speakeriui“ Thomas S. Foley, kad humanitarinės pagalbos įstatymui Atstovų Rūmuose duotų eiga. Taip pat paėmiau Nijolės Sadūnaitės *A Radiancė in the Gulag* ir Sauliaus Sužiedėlio redaguotą *History and Commemoration in the Baltic*.

— Ar tą medžiagą pasisekė viceprezidentui įteikti?

— O taip. Ne tik įteikiau, bet ir apie 10 minučių su juo pakalbėjau, kai kitą rytą su kongresmano Dannemeyer štabo žmonėmis nuvykome į viešbutį pusryčių. Buvo pakviestas nedidelis skaičius 39-to kongresinio distrikto įtakingų respublikonų ir aš pasodinau prie kongresmano šeimos stalo. Pavalgius parašiau viceprezidentui raštą, parašiau kai kuriuos dokumentus ir paėmiau porą knygų anglų kal-

ir priėjo prie mūsų stalo susipažinti su kongresmano Dannemeyer šeimos nariais. Kongresmanas viceprezidentą supažindino ir su manimi tokiais žodžiais: „Čia yra Angelė Nelsas, Baltų Laisvės lygos pirmininkė. Tai yra moteris, kuri kiekviename susitikime su manimi prašo ką nors padaryti dėl Baltijos valstybių, ypač dėl Lietuvos. Aš neabejoju, kad ji to paties gali paprašyti ir Jus, p. Viceprezidentė“.

Aš to ir telaukiau ir progą išnaudojau. Padėkojau prezidentui Bush, jam asmeniškai ir visai administracijai už palankumą Baltijos valstybių laisvės reikalui. Pritariau jo pasakytoje kalboje iškeltai minčiai, kad stipresni kaimynai neturi teisės praryti silpnesniųjų, taip kaip įvyko su Kuvaitu, bet tuoj pat priminiau, kad dabartinis Amerikos sąjungininkas — Sovietų Sąjunga su Baltijos valstybėmis yra pasielgęs taip pat kaip Irakas su Kuvaitu.

Įteikiau viceprezidentui savo paruoštą raštą su priedais ir žodžiu paryškinau surašytus prašymus. Padariau priekaištą respublikonams, kaip partijai, kuri niekad stipriai neangražavo si už Baltijos valstybių laisvę. Amerikos baltai pradeda rodyti nusivylimą respublikonais, ir ateinančiuose balsavimuose parama gali susilpnėti.

— Ar viceprezidentas Quayle tik klausėsi Jūsų dėstymo ar kaip nors reagoavo?

— Jis įsiterpdavo, prašydamas paryškinti kokią mintį. Jaučiau, kad parodė susirūpinimo dėl priekaištų respublikonams. Į jo pastabą, kad respublikonų administracijos ir dabar prez. Bush visada laikėsi okupacijos nepripažinimo politikos ir rėmė Baltijos valstybių laisvės siekimą, aš atsiliepiu, kad tą pat darė ir demokratai. Sakiau jam, kad mums kartais atrodo, kad prez. Bush labiau rūpinasi Gorbačiovo išgelbėjimu negu jo priespaudoje laikomų tautų laisve.

Ponas Quayle knygas perdavė savo asistentui, o laišką įsidėjo į kišenę, pasakęs, „Perskaitysiu, grįždamas“. Dėl priekaištų respublikonų partijai pažadėjo kalbėtis su partijos vadovybe.

Pokalbį su Angele Nelsiene užrašė

Juozas Kojelis

STOKIME NARIAIS Į LIETUVIŲ FONDA

ir didinkime turimus įnašus, nes Lietuvos fondas remia liuanistinį švietimą, mokslą ir jaunimą.

Lietuvių Fondo adresas — 3001 W. 59th Street, Chicago Ill. 60629

TALKA LIETUVOS MOKYKLOMS

Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija, rūpindamasi pertvarkyti Lietuvos mokyklas pakvietė talkon išsivijos intelektualus pagal paruoštą programą „Amerikos mokytojai — Lietuvos mokyklai“.

Išsivijos pedagogai kviečiami vasarą padirbėti Vilniaus mokytojų kvalifikacijos kėlimo kursuose, kuriuose būtų pasidalinta patirtimi, supažindinant Lietuvos mokytojus su naujomis dėstymo metodikomis. Lietuvai reikalingi užsienio kalbų, o taip pat kitų dalykų mokytojai, įvairių švietimo sričių patarėjai, konsultantai, ekspertai, psichologai. Taip pat pageidaujama JAV va-

dovėlių, pedagoginės metodinės literatūros, mokymo programų ir priemonių.

Atvykstantiems ministerija įstengtų parūpinti tik gyvenamąją vietą ir minimalią stipendiją rubliais. Norintys dirbti Lietuvoje, sykiu su pareiškimu dėl jiems priimtinių sąlygų (laiko) prašomi pateikti ir glaustą savo curriculum vitae. Lietuvoje tą programą koordinuos Audrys Antanaitis 232691 Vilnius, Švietimo 2/7, Kultūros ir švietimo ministerija, Ryšių su tautiečiais sektorius vadovas.

Amerikoje talkos Lietuvai reikalui jau įkurta bendrija A.P.P.L.E. (American Profes-

sional Partnership for Lithuanian Education). Ji veikia su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir JAV Lietuvių Bendruomenės žinia ir pritarimu. Suinteresuotieji kviečiami registruotis bendrijoje šiuo adresu: APPLE, c/o Lithuanian Resource Center, PO Box 1370, West Hartford, CT 06107. Tel. 203-521-7057. Reikalinga nurodyti pavardę, adresą, tel. ir specialybės sritį. Gali priklausyti ir nelietuvių kilmės asmenys.

Šios programos koordinatorė ir LR Kultūros ir švietimo ministro įgaliotinė švietimo reikalams yra Vaiva Vėbraitė-Gustienė, o specialaus auklėjimo reikalams įgaliotinė Jūratė Kroktytė-Stirblienė.

Dabartinis Chicago „Vaidilutės“ teatro kolektyvas, kuris ruošė „Amerika pirtyje“ pastatymo premjerą VIII Teatro festivaliui, kartu su savo vadovybe. Iš k.: rež. J. Ivanauskas, B. Fabijonas, A. Pankienė, I. Tiknienė, G. Griškėnaitė, viršuje sėdi E. Šulaitis, jaun., E. Šulaitis, dr. P. Kisielius, V. Olšauskas, S. Gudis, O. Šulaitienė. Nuotr. Jono Tamulaičio

CHICAGOS LIETUVIŲ TEATRAS „VAIDILUTĖ“

„Vaidilutė“ yra dar jaunas kolektyvas, įsisteigęs 1985 metų rudenyje kelių Cicerose gyvenančių teatro entuziastų dėka. Pirmasis šio teatro, kuris anksčiau buvo vadintas Chicago lietuvių jaunimo teatru, pastatymas įvyko 1986 gegužės 18 Jau-nimo Centre. Čia buvo suvaidinta L. Riddle komedija *Uošvė į namus — tylos nebebus*.

Veikalą režisavo Marytė Smilgaitė, o jame pasirodė Laima Šulaitytė-Day, Edis Šulaitis, Vincas Olšauskas, Kazė Brazdžionytė, Audrė Kizytė. Šis veikalas buvo parodytas ir tų pačių metų rudenį įvykusiame VII Teatro Festivalyje Chicagoje. Jauno kolektyvo pastangos buvo gerai įvertintos ir du jaunieji aktoriai (V. Olšauskas ir A. Kizytė) gavo atžymėjimo ženklus.

1987 gegužės 3 buvo duotos dvi vieji vienaveiksmių veikalų premjeros. Tada įvyko A. Gulabiau rūpinasi Gorbačiovo išgelbėjimu negu jo priespaudoje laikomų tautų laisve.

1988 m. imtasi gana sudėtingo uždavinio, kuomet užsimota pastatyti V. Mykolaičio-Putino 4 veiksmų dramą *Daktaras Gervydas*. Šio veikalą pasaulinė premjera įvyko tų metų gegužės 21. Joje pasirodė V. Lapėnas, A. Viktora, S. Gudis, A. Pankienė,

R. Jankauskas, D. Viktoraitė, G. Braslauskaitė, E. Šulaitis, K. Bielskutė. Režisūroje debiutavo šio teatro buvusi aktorė Laima Šulaitytė-Day. Šis pastatymas, kiek pakeistoje formoje, režisūroje talkinant Vilniaus Jaunimo Teatro aktoriui Petriui Steponavičiui, dar kartą buvo parodytas Chicago tų pačių metų lapkričio 12.

Režisieriui P. Steponavičiui apsiėmus surežisuoti Kymantaitės-Čiurlionienės *Pinigėlius*, buvo galvojama šį veikalą parodyti 1990 m. pavasarį arba rudenį, tačiau šis darbas šiuo metu yra įstrigęs.

Lygiagrečiai su šiuo, kitas teatro vaidinotųjų kolektyvas pradėjo ruošti A. Vilkutaičio veikalą *Amerika Pirtyje*. Pradžioje aktorius rengė Z. Kevalaitytė-Visocienė, o vėliau, atvykus Klaipėdos teatro režisieriui Juozui Ivanauskui, šis perėmė režisūros darbą. Šio veikalą premjera kaip tik įvyks per 8-jį Š. Amerikos lietuvių teatro festivalį lapkričio 16 Jau-nimo Centre, Chicagoje. Jame vaidins: E. Šulaitis, A. Pankienė, G. Griškėnaitė- Gillespie, V. Olšauskas, S. Gudis, B. Fabijonas, D. Viktoraitė.

Šiuo metu prie „Vaidilutės“ yra prisiglaudusi dar viena vaidinotųjų grupė, kuri, režisuojant J. Ivanauskui, teatro festivaliui ruošia kitą naują veikalą — K. Ostrausko *Šaltkalvį*. Jo premjera bus lapkričio 15 d. Jame pasirodys viena iš senųjų (ne amžiumi) „Vaidilutės“ aktorių, o vėliau — režisierė L. Šulaitytė-Day ir ilgą laiką Chicago scenoje nematytas teatro veteranas Vytautas Juodka.

„Vaidilutės“ teatras yra įregistruotas Illinois valstijoje kaip kultūrinis, ne pelno siekiantis

vienetas „Chicago Lithuanian Theatre Group“ vardu. Jo dabartinę vadovybę sudaro: dr. Petras Kisielius — pirm. Edvardas Šulaitis — vicepirm. Irena Tiknienė — išd. Audronė Užgiriienė — finansų telkėja, Ona Šulaitienė — administratorė.

E.Š.

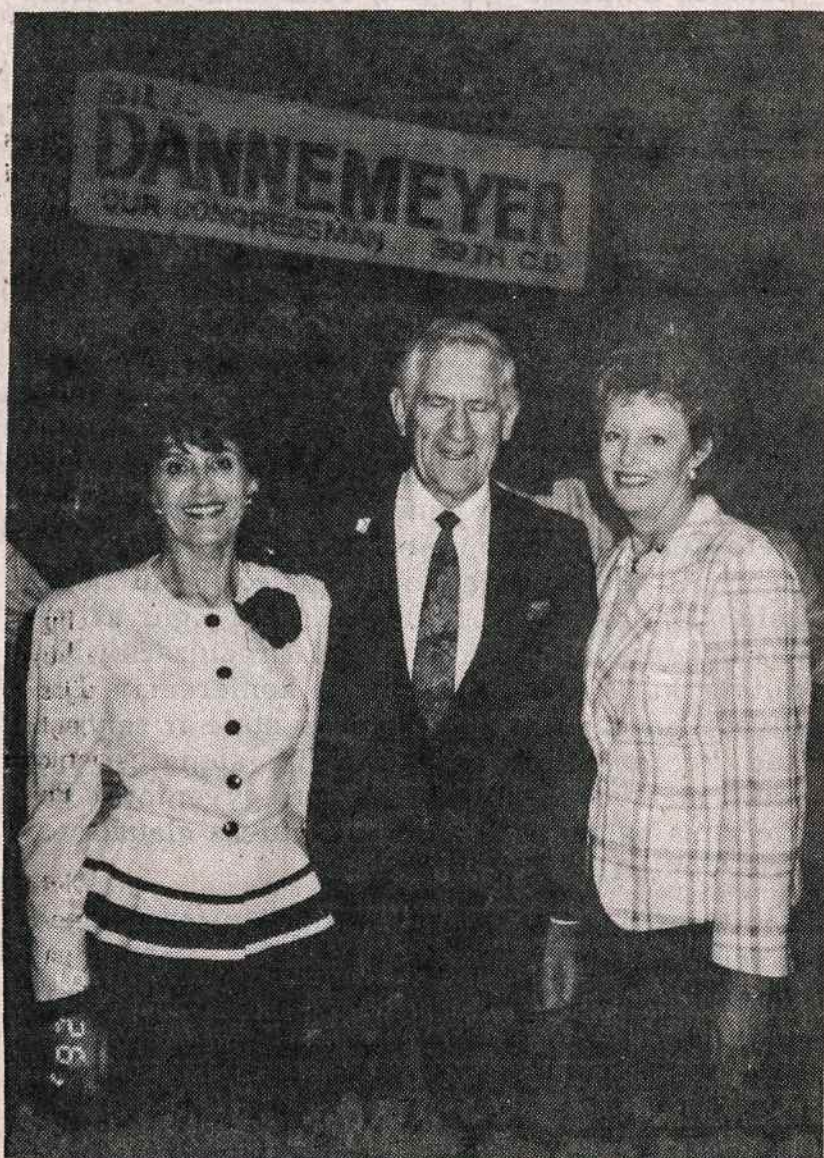
GEROS VALIOS MOSTAS

Kaip žinoma iš spaudos ir savo pačių patirties, Lietuvos ryžtas siekti nepriklausomo gyvenimo ėmė kelti nerimą ar net baimę įvairiausių jos gyventojų tarpe. Besisielojant vidinės darnos Lietuvoje atstatymu, pradėta stengtis atkreipti kiek daugiau dėmesio į Lietuvos kitataučius — jos rusus, lenkus, baltarusius ir kitus gyventojus. Ar nederėtų ir jiems nusiųsti vieną kitą siuntinėlių, kaip kad darom su savo giminėmis lietuviais. Daug ku turbūt jiems neįstengsime padėti, bet geros valios mostas irgi svarbus dalykas. Tegu jie žino, kad visi Lietuvos gyventojai mums yra brangūs.

Iš Vilniaus gauta tų mūsų kitataučių (ar mišrių) šeimų adresų. Tai skurdžios, daugiavaikės, ligotos šeimos. Kas rastų galimą tokią šeimą siuntinėlio būdu pagloboti, tesikreipia tokiu adresu ar vakarais telefonu: Leonas Sabaliūnas, 6593 Fleming Creek Drive, Ann Arbor, MI 48105. 313 - 769 - 4527.

Leonas Sabaliūnas

— Kauno medicinos akademijos prorektorius P. Stribys išrinktas New Yorko mokslų akademijos nariu. Metinį mokesį akademijai — 90 dol. — padengė JAV Lietuvių Bendruomenė.

Kongresmanas William E. Dannemeyer su žmona ir Angele Nelsiene (kairėje) po pusryčių viceprezidento Quayle garbei.

NESIJAUČIAU, KAD J NAMUS VAŽIUOJU...

LK Religinės Šalpos ir LIC vedėjas kun. Kazimieras Pugevičius, prieš porą savaitių grįžęs iš Lietuvos, kartu su svečiu kunigu Norbertu Vogt. Apvairšimo parapijos bažnyčioje Brooklyne, N.Y., lapkričio 11, sekmadienį, 11 val. laikė šv. mišias. Kun. Vogt yra vokiečių kilmės, lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos Romoje auklėtinis. Šiuo metu pastoracijoje darbuojasi Šveicarijoje. Jis gerai kalba lietuviškai.

Kun. K. Pugevičius papasakojo įspūdžius iš apsilankymo Lietuvoje per pamokslą, o po mišių, juos tęsė klebonijoje, kur buvo susirinkę gražūs būrelis parapičių.

Manau, neklysiu sakydamas, kad kun. K. Pugevičius apie Lietuvos politinį, ekonominį ir socialinį gyvenimą yra geriausiai informuotas asmuo, kadangi įvairios žinios iš ten LIC pasiekia žaibišku greičiu, o jis juk yra to centro vedėjas.

Jo pagrindinis kelionės į Lietuvą tikslas buvo: aplankyti savo tėvų gimtąjį kraštą, kurio jis dar nebuvo matęs, asmeniškai susipažinti ir patyrinėti šalpos ir šelpiamųjų reikalus ir iš arčiau pažinti bažnyčios ir bendrai religijos padėtį, jos rūpesčius, vargus bei džiaugsmus, ir juos asmeniškai išgyventi.

Patį didžiausią liūdniausį ir begalinį jaudinantį įspūdį jam padarė iškilmingas ir garbingas perpalaidojimas partizanų, iškastų iš įvairių pamiškių, balų ir duobių. Tas laidotuves, vykusias Merkinėje, parodė video juostje. Liūdnose laidojimo iš-

kilmėse matėsi tūkstančiai žmonių, kurių tarpe daugybė tautiniais drabužiais pasipuošusio jaunimo, šimtai lietuviškų vėliavų, kuriomis buvo pridengti ir laidojamųjų karstai, glėbiai gėlių ir vainikų.

Šviesų įspūdį kun. K. Pugevičiui paliko gyvėjančias religinis gyvenimas. Pastebėjo, kad gilesniam religijos pažinimui trūksta religinės literatūros, o ypač katekizmo. Religijos padėčiai pagerinti reikės dar daug nemažų pastangų ir pasiaukojimo. Didelį džiaugsmą jam teikė gražiai atremontuotos, remontuojamos ir naujai statomos bažnyčios. Pro susirinkusių akis praslinko vaizdai iš Vilniaus Naujamiestyje statomos bažnyčios, kuri turės palaimintojo Jurgio Matulaičio vardą.

Buvo parodyta kaip iš didžiulio sunkvežimio iškraunamos dėžės. Tai knygos, vaistų ir kitko siunta, kuri LKR Šalpos rūpesčiu ir pastangomis buvo sudaryta ir pasiūta Caritas organizacijai. Kun. K. Pugevičius patyrė, kad šalpos reikaluose yra dalis ir tam tikrų nesklaidumų ir kad tuos nesklaidumus ateityje bus galima nesunkiai pašalinti.

Lietuvoje buvdamas susirado ir savo artimų giminių, apie kuriuos nebuvo ir žinojė.

Kun. K. Pugevičius, Lietuvoje išgyvenęs keturias savaites aplankęs daugelį miestų, miestelių ir kaimų, bei savo tėvelių kapus, išvykdamas iš jos pasakė: "Nesijaučiau, kad grįžtu į namus, o priešingai — iš namų išvažiuoju!"

p. palys

SAJŪDIS UŽ LAISVĄ LIETUVĄ

Kai šiais metais kovo 11 Lietuva pasiskelbė atkurianti savo nepriklausomybę, visi geros valios lietuviai, kur jie bebūtų, išgyveno nepaprastą pasididžiavimo jausmą. Penkiasdešimt metų nešusi vergiją Lietuva pagaliau pasauliui paskelbė, kad nori nusikratyti okupacinio jungo ir trokšta būti laisva! Euforijos jausmų apimti tautiečiai visur atkuro ir sukruoto imtis konkrečių užmojų kuo nors padėti atgimusiai Lietuvai. Buvo laukta veiklos planų iš Bendruomenės, Vliko ar ko kito, tačiau nesulaukus nei nurodymų nei bendros veiklos gairių iš mūsų vadovaujančių centrų, paskiri asmenys iš įvairių organizacijų ėmėsi skubios privačios iniciatyvos ieškoti būdų kaip padėti Lietuvai.

Rytiniame pakraštyje New Jersey lietuviai greit sukruoto ir užsidedė kaip nors pagelbėti atsikuriančiam kraštui. O darbo buvo daug. Bene svarbiausia buvo kelti triukšmą prieš Gorbačiovo suktus grasinimus Lietuvai. Reikėjo skubios akcijos ieškoti palankumo Senate ir Atstovų

Rūmuose, kad Amerika bent moraliai savo stipriu žodžiu paremtų Lietuvos vyriausybę.

Architekto Vytauto Pauliaus iniciatyva skubomis buvo susauktas įvairių organizacijų susirinkimas lietuvių salėje, Kearney, N.J. Statybininkas Paulius atsivedė ir keletą amerikiečių draugų, jų tarpe ir buvusį Patersono miesto burmistrą Kramer. Šis pasakė ryžtu uždegančią kalbą padėti Lietuvai ir ten pat buvo išrinktas ad hoc veiklos komitetas, pasivadinęs Americans for an Independent Lithuania. Žmonių entuziazmas tiesiog liejosi srautu. Darbas prasidėjo. Šimtai laišku buvo pasiūsta prez. Bush, kongreso nariams bei senatoriams, kad jie Gorbačioviui iškeltų Lietuvos bei Baltijos valstybių reikalą. Vyko demonstracijos New Yorke ir Washington, buvo renkami parašai petijcijai prezidentui Bush.

Dabartinę valdybą sudaro pirmininkė Loreta Stukienė, vicepirmininkas David Duktus, sekretorė Janina Meičienė, kasininkas Roland Buchholz, patikėti-

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmė:

30 dol. — S. Slizys, Lompoo, Calif.

Po 15 dol. — B. Kondratas, Quaker Hill, Conn., V. Bildušas, Montgomery, Ill.

Po 10 dol. — A. Zukas, Woodhaven, N.Y., kun. V. Palubinskis, Brooklyn, N.Y., F. Matusiūnas, York, Pa., J. Paškevičius, Bethel Park, Pa., H. Ulrichas, Worcester, Mass. S. Mineika, Centerville, Mass., L. Kapeckas, Hartford, Conn., A. Mockus, Newington, Conn., A.

Melynis, Ronkonkoma, N.Y., V. Kondrotas, Richmond Hill, N.Y., E. Karmazinas, St. Petersburg, Fla., S. Levickis, Ormond Beach, Fla., M. Iskeiliūnas, Paterson, N.J., A. Strazdas, Placentia, Calif., A. Skudra, Highland, IN., O. Fidleris, Deep River, Ont., A. Lingis, Great Neck, N.Y., A. Dumbra, Saginaw, Mich., M. Stanaitis, Racine, WI, M. Lesinskas, Salem, NH, P. Stančius, East Alton, Ill., K. Lankaitis, Hindale, Ill., T. Bauza, Kenosha, Wisc., J. Balvočius, St. Petersburg Beach, Fla.

Po 5 dol. — V. Glaser, Woodcliff Lake, N.J., A. Bartienė, Eli-

(nukelta į 7 psl.)

Danijos ESBK delegacijos svečių skyriuje sėdi iš k.: Lietuvos Užsienio reikalų komisijos narys O. Jusys, ministras A. Saudargas, Latvijos ministras J. Jurkans, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, Estijos gen. konsulas E. Jaakson. Nuotr. Gintės Damašytės (LIC)

KETURIASDEŠIMT METŲ FUTBOLO AIKŠTĖSE

"Keturiasdešimt metų — ne viena diena", — taip kažkada girdėjau dainuojant. O tai tikrai tiesa: juk tai maždaug pusė ar daugiau žmogaus amžiaus. Net ir organizacijoms ar klubams tai ilgakas laiko tarpas, ypatingai tokiems, kurie ne tik popieriuje gyuoja, bet juda, veikia ir teigiama reiškiasi.

Prie tokių galima priskirti ir Chicagos Futbolo klubą "Lituanica", kuris mini savo veiklos 40 metų sukaktį. Tad padarykime trumpą ekskursiją į praeitį ir pakeliamume kartu.

Į atmintį tuoj grįžta šaltoka 1951 m. sausio 14 diena, kuomet Pučio svetainėje susirinkę 27 sporto entuziastai nutarė įsteigti Lietuvos futbolo klubą, pavadinami jį "Lituanicos" vardu. Čia norisi prisiminti ir pavardes šio istorinio susirinkimo dalyvių, kurių nevienas jau yra išskiliaęs amžinybėn. Štai jie: V. Koženiauskas, V. Numgaudas, L.

niai Cathy Cierpial, Bernard Covalesky, Rasa Juškenė, Dennis A. Meizys ir Debbie Pileikienė. Organizacija jau yra inkorporuota New Jersey sostinėje Trentone. Šiuo metu daromi žygiai gauti nuo mokesčių atleidimo statusą.

Grupę sudaro įvairių profesijų žmonės: inžinieriai, kompiuterių specialistai, mokytojai, advokatai, studentai, darbininkai ir t.t. Susirinkimai vyksta du kartus per mėnesį, kur aptariami vėliausi įvykiai Lietuvoje. Šiuo metu yra labai svarbu kreiptis į savo distrikto kongreso narius ir juos įtaigoti, kad paskirtų senato jau patvirtintą 10 milijonų dolerių humanitarinę pagalbą Lietuvai. Be to, yra renkamos aukos vaistų bei medicinos instrumentų įsigijimui ir kontaktuojamos didžiosios New Jersey farmacijos gaminių firmos, kad paaukotų savo produktus Lietuvos ligoninėm.

Yra daromi žygiai, kad prieš kongresui pradėdant darbą reikiu kuo labiau supažindinti mūsų atstovus su dar tebesopančiom Lietuvos problemom. Ta proga kiekvienam New Jersey kongresmanui Washingtono buvo pasiūsta ką tik išleista ir advokato Povilo Žimbakio parašyta knyga apie Lietuvą: *Lithuanian Independence. The Re-establishment of the Rule of Law*. Rašant savo kongresmanui laišką arba skambinant jo įstigaigai telefonu reikia sakyti: "I urge you to vote "yes" for HR 5262, the Lithuanian Humanitarian Aid Bill. Po to reikia padėkoti ir parašyti savo vardą, pavardę ir adresą.

Julius Veblaitis

jau žino visi futbolo mėgėjai Chicagoje ir jos apylinkėse. Jos vardas minimas ir kitose vietovėse, net Lietuvoje.

"Lituanica", kuri amerikiečių tarpe žinoma Liths (sutrumpinimas nuo Lithuanians) vardu, beje, dabar yra belikęs vieninteliu lietuvių futbolo klubu Š. Amerikoje. Savo laiku turėjęs net 5 komandas, šiandien dar rodosi su keturiomis. Jis taip pat rengiasi dalyvauti ir IV-se Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynėse Lietuvoje kitais metais.

Kalbant apie Lietuvą, verta priminti ir tą didelę paspirtį kokią klubas gauna iš šešių žaidėjų, atvykusių iš Lietuvos ir dabar dėvinčių "Lituanicos" uniformą. Tik jų dėka "Lituanica" šiemet yra pirmose vietose "Metropolitan" lygos aukščiausioje divizionoje. Reikia manyti, jog toks glaudus ryšys su futbolininkais iš Lietuvos tęsis ir toliau, ir "Lituanicos" eiles vis papildys nauji žaidėjai iš tėvynės.

Tokiu būdu visai realu galvoti apie "Lituanicos" 50 metų sukaktį, o gal ir dar didesnes. O jeigu taip palinkėtume ir šimtmečio sulaukti!

Ed. Šulaitis

PRISIMINTI GIEDRAIČIAI

Suėjo 70 metų, kai lenkų generolo Želigovskio pulkai, sulaužę prieš dvi dienas sudarytą Suvalkų taikos sutartį, užpuolė Lietuvą. Ties Giedraičiais sutikę smarkų Lietuvos kariuomenės pasipriešinimą, jie buvo nugalėti. Tam įvykiui atminti miestelyje iškilo paminklas, kuris išliko iki mūsų dienų.

Prie jo, atnaujinto, papuošto gėlėmis, spalio 9 susirinko ne tik Giedraičių, bet ir Vilniaus, Molėtų, kitų aplinkinių vietovių gyventojai.

Minėjime apie žuvusius už Lietuvos laisvę kalbėjo istorikai A. Tyla, F. Vaitiekūnas, R. Batura, Vilniaus rajono Sąjūdžio tarybos pirmininkas B. Raila. Beje, jis ir jo vadovaujama Taryba buvo šio renginio organizatoriai.

Vakare Giedraičių bažnyčioje buvo aukojamos mišios žuvusiems atminti.

— Poeto Antano Jonyno memorialinį muziejų Alytuje atidarant, poeto vardo premija už geriausią prozos debiutą įteikta iš Punsko krašto kilusiai rašytojai Birutei Jonuškaitei.

— Mazeikių poliklinikoje tęsiamas eksperimentas: už kai kurias paroflaktines medicines paslaugas pacientai turi užsimokėti klubais arba net juos pralankyti. "Lituanica" šiandien

Italijos lietuvių bendruomenės vicepirmininkas Kazys Lozoraitis per Vatikano valstybės sekretoriaus pavaduotoją santykiams su valstybėmis arkivyskupą Sodano telegrama bendruomenės vardu padėkojo Popiežiui už nuolatinį tėvišką rūpestį katalikiškąja Lietuva, prašė, kad Šventasis Tėvas per susitikimą su prezidentu Gorbačiovu paremtų neliečiamą lietuvių tautos teisę į suverenumą ir nepriklausomybę, paragintų prezidentą teisingai ir taikingai išspręsti Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykius, prašė Popiežių palaikyti lietuvių troškimą vėl įsijungti į laisvųjų Europos tautų bendruomenę. Telegrama arkivyskupui Sodano buvo pasiūsta Popiežiaus susitikimo su Gorbačiovu išvakarėse.

— Pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas Chicago, Balzoko Lietuvių Kultūros muziejuje, įvyks gruodžio 1.

— Sol. Stasys Baras, kaip "Man of the Year", bus pagerbtas gruodžio 8 Chicagoje, Balzoko Lietuvių Kultūros muziejaus salėje.

— Adventinis susitelkimas lietuvių visuomenei įvyks Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų dvasinio Atsinaujinimo Centre gruodžio 9 dieną. Susitelkimą praves kun. dr. V. Cukuras ir Sesuo M. Paulė. Pradžia 10 valandą. Prašome registruotis skambinant 203 928 - 7955.

— Dr. Vytenis M. Vasyliūnas, vargonų virtuožas, spalio 28 koncertavo Klaipėdoje.

— Europos lietuviškųjų studijų 38-oji savaitė 1991 metais įvyks Augsburgėje. Ruošos darbai pavesti Alinai Grinienei, dr. K. Girmiui ir dr. K. Ivinskiui.

— Australijos Lietuvių Dienos vyks Melbourne š. m. gruodžio 26 - 31. Programoje Dainų šventė, Tautinių šokių šventė, įvairūs kultūriniai renginiai, suvažiavimai, sporto šventė.

— JAV LB tryliktosios tarybos rinkimai įvyks 1991 gegužės 4 - 5 ir 11 - 12 dienomis. Tai pranešė JAV LB Krašto valdyba dvyliktosios tarybos sesijoje, įvykusioje Detroite 1990 spalio 5 - 7.

— Karališkojo Australijos laivyno leitenantas-karinio jūrų laivo "HMAS Brisbane" vyriausiasis inžinierius Rimgaudas Adolfas Dičiūnas už nuopelnus karininko laivyno inžinierijos srityje apdovanotas Australijos medaliu.

— Argentinos organizacijų ir spaudos tarybos posėdyje buvo pranešta, kad gavo stipendijas ir šiais metais išvyksta studijuoti į Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje Gaidimaukaitė, Banylis ir Pundytė iš Rosario.

— "Nepriklausomos Lietuvos" spaudos bendrovės neseiniai išrinkti valdybos nariai pasiskirstė pareigoms: pirm. J. Šiaučulis, vicepirm. D. Baltruškonis, akcijų sekr. G. Alinauskas, išd. L. Balaišis, adm. A. Mylė, patalpų reikalams A. Žiukas, atstovas Toronte L. Gurnis-Norvaiša. Revizijos komisija: K. Toliušis, I. Petrauskas, K. Andruškevičius.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dėdamas šis lapelis. Prašome jį iškirti, užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Atsilyginu už 1990 metus.

Prašau pratęsti prenumeratą 1991 metams.

Vardas ir pavardė.....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus kainuoja tik 15 dol. Visiem kitiem prenumerata — 20 dol. metam.

Siunčiu už prenumeratą \$.....

Už kalendorių \$.....

Spaudai paremti \$.....

Skiriu stambesnę auką 1990 — sukaktuvių 75 — metų progai.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI ŠIAS KNYGAS

A. Šapoka — Lietuvos Istorija, 20 dol.

J. Čliaudis — Atolas - Koralų sala. 9 dol.

J. Brazaičio — Raštai. Vienų vieni. 10 dol.

Tomo Venclovos — Tankėjanči šviesa. Eilėraščiai — originalai ir vertimai. 8 dol.

A. Merkelio — Vincas Kudirka. 15 dol.

J. Audėno — Lietuvos Valstiečiai Liaudininkai, 15 dol.

A. Rūtos — Mėlyno Karvelėlio Šviesa. Romanas. 12 dol.

J. Audėno — Paskutinis posėdis. 5 dol.

K. Trimako — Ieškančiojo pėdsakai. 10 dol.

A. Paškaus — Asmenybė ir religija. 6 dol.

A. Tyruolio — Šiapus ir anapus saulės. Poezija. 5 dol.

600 m. Lietuvos krikšto jubilėjus. Albumas. 12 dol.

J. Aisčio — Poezijos rinktinė. 8 dol.

J. Puzino — Rinktiniai raštai. 2 tomai po 25 dol.

LEIDINIAI ANGLŲ KALBA

Bažnyčia Lietuvoje — spalvotas albumas. Priedas angliškai. 15 dol.

VI. Vijeikio — Lithuania My Heritage. Gausiai iliustruotas albumas. 20 dol.

Atlaidai — Lithuanian Pilgrimages. Foto albumas. 25 dol.

J. Stuko — Awakening Lithuania. Istoriniai bruožai, 10 dol.

S. Sužiedėlio — A History of the Church in Lithuania 10 dol.

My Dictionary — Mano Žodynas. Didelio formato spalvota knyga vaikams. 12 dol.

Persiuntimui pridėdama 1.50 dol.

Šios ir kitos lietuviškos knygos bei lietuviškos muzikos plokštelės ir įvairūs suvenyrai gaunami Darbininko spaudos kioske, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

G. T. INTERNATIONAL parūpina jūsų giminėm bilietus iš Lietuvos į įvairius Amerikos miestus neskrendant per Maskvą. Galimybės Riga/Kopenhaga (su nakvyne) Čikaga, New Yorkas ar Los Angeles. Taip pat siūlome Vilnius/Berlynas/Čikaga kaina nuo \$1020.00 iki \$1337.00. Vilnius/Berlynas/New Yorkas kaina nuo \$944.00 iki \$1261.00 ir Vilnius/Berlynas/Los Angeles kaina nuo \$1223.00 iki \$1623.00. Su jūsų giminėmis ryšį palaiko ir perduoda visas informacijas mūsų raštinės atstovė Vilniuje. Prašome kreiptis: G. T. INTERNATIONAL, INC. 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL. Tel. (708) 430-7272.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

LIETUVA AMERIKOS TELEVIZIJOJE

Asmenys arba organizacijos gali užsisakyti spalvotą dviejų valandų filmą, rodantį lietuvių pastangas atstatyti Lietuvos nepriklausomybę. Demonstracijos Bostone, Vilniuje, Maskvoje. Landsbergio ir Prunskienės interview su amerikiečių reporteriais. Senatorių diskusijos su politbiuro atstovais. Bush ir Gorbačiovo pasisakymai Lietuvos atžvilgiu. Pabaigoje Lietuvos vaizdų, žodžio ir dainų montažas. Įrekoruota VHS video kasetėje. Meniška paruošta, teigiamai ir plačiai aprašyta "Drauge" š. m. rugsėjo 28 d. Kaina su persiuntimu \$35.00. Čekj su savo adresu siųsti:

Feliksas Kontautas
747 E. Broadway
So. Boston, MA 02127
Tel. 617 268 - 5876

1990 M. KELIONĖS NEW YORKAS - RYGA

Ten ir atgal \$795 (tik už kelionę lėktuvu), Skrydžiai tiesiai į Rygą iš JFK per Helsinkį. Oro linija — FINNAIR. Skrydžiai kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį. Specialios kainos nuo 1990 spalio 1 iki 1991 kovo 31. \$16. "U.S. taxes" nepriskaičiuota.

KELEIVIAMS SU IŠKVIETIMAIS

Baltic Tours siūlo specialias lėktuvo kainas keleiviams, vykstantiems su asmeniškais iškvietais. Kvietėjas jus pasitiks Rygoje. Jei reikės parūpinsime transportaciją.

LANKANTIS LIETUVOJE

Už žemas kainas galite apsistoti Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos viešbučiuose vienai arba dviem savaitėm.

HELSINKIS

Grįžtant, oro linijų kelias reikalauja vieną naktį praleisti Helsinkyje. Susisiekimas, pusryčiai, apgyvendinimas — keturių žvaigždžių Vaakana viešbutyje; \$75 asmeniui dviese viename kambaryje. Atskiras kambarys \$109.

KELIONĖS SU PALYDOVAIS

ŠV. KALĖDOS IR NAUJI METAI LIETUVOJE
15 dienų kelionė. 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje, Finnair linija
Kelionė Nr. 1225 gruodžio 22 — sausio 5, 1991
\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko
\$1,999.00 iš Chicagos

NAUJI METAI LIETUVOJE — 15 dienų kelionė
12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Finnair linija
Kelionė Nr. 1280 gruodžio 29 — sausio 12, 1991
\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko
\$1,999.00 iš Chicagos

Smulkesnėms informacijoms ir brožiūrai kreipkitės adresu:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA, 02164
Tel. 617 965 - 8080 Fax 617 332 - 7781

HIGH TECH KOMPUTERIAI

Mūsų parduotuvė, pirma ir vienintelė per emigraciją, parduoda aukščiausios kokybės įrengimus dėl biznio paskirties ir asmeniniam naudojimui. Mes turime 30-ies žymiausių firmų kompiuterius. Jūs nusipirksite mūsų parduotuvėje tik geriausią elektroniką, taip pat gausite tikrai profesionalų patarimą.

Mes parduodame visas kompiuterio atsargines dalis, reikmenis, ir programas. Mes turime didžiulį pasirinkimą. Televizijos aparatų, FAZ-ų, Kamkorderių, VSR-ų, Trumpųjų bangų radijo aparatų, 2-iejų kasečių rekorderių, telefono aparatų, telefono atsakymo aparatų, virtuvės reikmenų ir t.t.

Speciali kaina 220 Voltų Kompiuteriams ir PAL SECAM sistemos elektronikai, kuria jūs galite naudoti Lietuvoje ir Europoje!

Mes kalbame angliškai ir rusiškai.

41 W. 35th GATVĖ, tarp 5 ir 6 Avenues, Manhattan, NY
212 465-0621

DĖMESIO!

VISIEMS LIETUVIAMS,
KURIE LANKOSI AMERIKOJE
AR KURIE VYKSTA Į LIETUVĄ
ĮSIGYKITE VISUS ELEKTRONINIUS REIKMENIS
PAGAL EUROPIETIŠKĄ 220 VOLTŲ ELEKTROS SROVĖ

TIMURS STORE JOY - LUD

ELECTRONICS
200 5TH AVE (tarp 23 & 24 Gatvių)
NEW YORK, N.Y. 10010
TELEFONAS (212) 807 - 8484

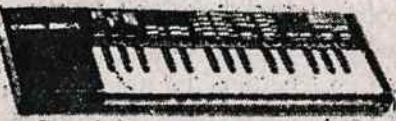
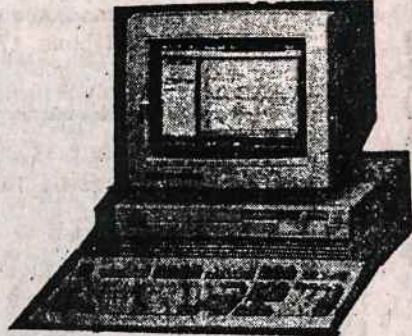
DĖMESIO!

KOMPIUTERIAI
LYGŪS IBM PC SISTEMAI
SU SPALVOS REGULIAVIMO IR
ATSPAUDINIMO APARATŪRA

Visi kompiuteriai gaminti 1989 metais amerikiečių firmos INNOVATION, kuri duoda vienerių metų garantiją Lietuvoj

TELEVIZIJOS APARATAI
(įvairaus dydžio ir įvairių firmų)

ELEKTRONINIAI PIANINAI
ĮVAIRIAM NAUDOJIMUI

TELEFONŲ ATSAKYO APARATAI

PANASONIC M7
COMORDER VIDEO FILMAVIMO
APARATAI PAL SISTEMAI

ĮVAIRŪS RADIO APARATAI
SU TRUMPOM BANGOM

VCR (Video juostų rekordavimo ir grojimo aparatai) PAK/SECAM/DK SISTEMAI
(įvairių firmų, įskaitant ir Panasonic)

VISA APARATŪRA
TURI PAAIŠKINIMUS IR
RUSŲ KALBA

MES TAIP PAT TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ SONY, MAXWELL IR KT. ĮVAIRŪS ILGUMO VIDEO IR AUDIO KASEČIŲ

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEW YORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y., 11418 718-441-6401
CHICAGO: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629, 312-737-2110
1445 So 50th Ave., Cicero, IL 60650, 708-656-2201
9525 So 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, 708-598-1333
FLORIDO: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706, 813-367-6304
DETROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48034, 313-350-2350
WATERBURY: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708, 203-756-5223

Taupymo sąskaitos ir sertifikatai, įvairios paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje-KASOJE —

— Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol. —

Laisvės Varpo dovanų laimėtojai

Laisvės Varpo piniginis vajuas baigtas spalio 28 So. Bostono Lietuvių Piliiečių dr-jos surengtame metiniame "Šurum-Burum", traukimo keliu paskirstant to vajuas dalyviams suorganizuotas keturias dovanas.

Pirmą dovaną — So. Bostono Savings Bank skirtą 150 dol. taupymo sąskaitą — laimėjo Aldona Andriusienė iš Dorchesterio. Antrą dovaną — Lietuvių federalinės kredito unijos "Taupos" paaukotą 100 dol. taupymo sąskaitą — laimėjo Viktoras Kamaitis iš Sutton. Trečią dovaną — Astro TV parduotuvės iš Roslindale paskirtus 75 dol. grynais pinigais — laimėjo Martynas Dapkus iš So. Bostono. Ketvirtą dovaną — Baltic Tours savininkų paaukotus gintarinius karolius — laimėjo adv. William Pribušauskas iš Brocktono.

"Šurum-Burum" ir didžioji loterija

So. Bostono Lietuvių Piliiečių dr-ja yra didžiausia lietuvių organizacija visoje apylinkėje. Kasmet ji suruošia tradicinį "Šurum-Burum", kuris sutraukia daug dr-jos narių ir svečių.

Šiomet toks renginys įvyko spalio 28. Jo susidomėjimo centre buvo didžioji loterija, kurioje parduota 231 bilietas po 100 dol. Traukimo keliu stambieji laimėjimai teko: 1. Arvydui Klimui iš Oxford 10,000 dol., 2. Petriui

Bostono organizacijų atstovai su senatorium Kerry. Iš k.: G. Čepas — ALT skyriaus pirmininkas, Šv. Petro parapijos klebonas kun. A. Kontautas, Lietuvos Vyčių kuopos pirm. A. Akule, Lietuvių klubo direktorius P. Bačiulis, LB valdybos atstovas B. Veitas, Jaunimo Sąjungos atstovė R. Kulbytė, senatorius John Kerry, LB pirmininkas R. Buivydas, Jaunimo Sąjungos pirm. R. Kulbytė. Nuotr. J. Rentelės

Kupriui iš Belmont 2,500 dol., 3. Feliksui Kontautui iš So. Bostono 1000 dol., 4. Dariui Subačiui iš Beverly 500 dol.

I parengimą atsilankė senatorius Kerry, kuris kreipėsi į susirinkusius, išskeldamas savo atliktus darbus ir palankumą Lietuvai, o taip pat prašydamas paramos rinkimuose. Algio Skabeikio vadovaujama dr-jos valdyba rodo daug gražios iniciatyvos, tvarkant draugijos reikalus.

Sėkmingas kaukių balius

Lietuvos našlaičiams padėti Bostone sudarytas komitetas,

kuris spalio 27 So. Bostono Lietuvių Piliiečių dr-jos salėje suruošė kaukių balių. Į jį susirinko daug Bostono ir apylinkės lietuvių su įvairiomis kaukėmis. Renginio nuotaika buvo smagi, o jo pelnu paremti Lietuvos našlaičiai. Vėliau tuo pačiu tikslu buvo renkami žaislai ir drabužiai, kurie persiųsti į Lietuvą. Džiugu, kad tuo rūpinasi vidurinioji ir jaunoji kartą.

Lietuviški valgiai televizijoje

Televizijos antrasis kanalas du kartus pateikė informaciją apie lietuviškus valgius ir jų gaminimą. Tai atliko Jeff Smith savo programoje, kurioje supažindinama su įvairiais valgiais. Lietuvių valgiams skirtoje programoje gana plačiai supažindinta su lietuvių tauta, jos istorija ir dabar-

tinėmis pastangomis atstatyti savo valstybingumą.

Vilniaus universitetas dėkoja

Vilniaus universiteto profesorius Leonas Grinius atvyko į MIT dalyvauti vieno biochemijos projekto atlikime. Laisvės Varpo lapkričio 4 d. laidoje jis pasikalbėjime su programos vedėju Petru Višciniu pranešė, kad Bostono lietuvių surinktos ir pasiųstos Vilniaus universitetui įvairios mokslinės knygos jau pasiekė universitetą. Jos yra labai vertinamos. Tų knygų rinkimo ir persiuntimo organizatoriams Vilniaus universiteto rektorius Jonas Kubilius parašė padėkos laišką, kurio ištraukas paskaitė svečias kalbėtojas. Prof. Leonas Grinius pareiškė pageidavimą, kad tokios knygos ir toliau būtų renkamos ir siunčiamos Lietuvos mokslo įstaigoms.

PATERSON, N.J.

Išvyko Rygeliai

Spalio 14 išlydėjom veiklius Patersono lietuvių talkinio narius Aldoną ir Juozą Rygelius. Džiaugiamės, kad šį kartą juos išleidom tik į Connecticuto valstiją, o ne į mirusiųjų kapines. Bet šiaip ar taip jų netekimas bus skaudžiai šio telkinio pajuostas, nes buvo giliai išsiskniję į lietuvių kultūrinį ir bendruomeninį gyvenimą. Praleido jie čia nemaža metų visur suskubdami, visiem padėdami.

Aldona reiškėsi Lietuvių moterų federacijos New Jersey klubo, o sekmadieniais buvo reguliari Šv. Rašto skaitytoja per lietuviškas mišias. Skaitė ji ne tik tarytum kaip pareigą atlikdama, bet ir pati į skaitymus įsigyvendama ir juos meniškai perduodama.

Antanas, būdamas mechanikos inžinierium, buvo labai paslaugus visiem moderniosios ir kasdieninės technikos problemose, o ypač Šv. Kazimiero parapijai. Bažnyčios požemy esanti parapijos salė turėjo sunkiai išsprendžiamų problemų su vandens nutekėjimo kanalais. Vargo dėlto ir parapijos šeiminkai klebonai ir parapiečiai. Antanas Rygelis šią problemą pigiai ir gerai sutvarkė, ir dabar liūčiai užėjus vanduo nuteka ten, kur turi nutekėti, o ne į parapijos salę. Atliko jis čia ir daug kitokių darbų ir pagerinimų ir ne tik planuodamas darbus, bet pats juos ir vykdydamas tik už padėką. Šalia savo techniško pasirengimo jis nevengė ir pats konkrečiu darbu prisidėti.

Beto, priklausydamas ateitininkų organizacijai ir kelerius metus vadovaudamas apie New Yorką susispietusiems ateitininkams sendraugiams, jis čia prieš keletą metų buvo suorganizavęs vakarones su paskaitininkais, kurių metu buvo gvildenamos religinės ir kultūrinės temos. Praktiškai vykdydamas katalikų pasaulėžiūrą gyvenime, jis kiekvieną sekmadienį su kryžium atlydėdavo kunigą mišių, o jom pasibaigus išlydėdavo.

Irenos Eitmanienės ir Sofijos Klimienės rūpesčiu spalio 14 buvo suruošti atsisveikinimo pietūs parapijos salėje, kuriuose dalyvavo apie 50 žmonių. LB vietos apylinkės ir parapijos vardu su išleidžiamaisiais atsisveikinimo parapijos tarybos narys Anta-

nas Masionis, paryškindamas abiejų nueito gyvenimo epizodus. Antano kelias į inžinierius buvo neįprastas, nes, augdamas mažžemių tėvų septynių vaikų šeimoje, apie mokslą galėjo tik svajoti. Bet vis dėlto, kad ir išleistas mokytis staliaus amato pas kaimo stalių, sugebėjo pats mokytis ir prie Lietuvos Švietimo ministerijos laikydamas egzaminus baigti šešias gimnazijos klases. Tolimesnis kelias buvo lengvesnis, nes galėjo užsidirbti, padėdamas mokytis kitiems.

Kalbėjo ir Antanas, dėkodamas už malonų atsisveikinimą, ir Aldona su humoru prisimindama jaunas dienas ir kelią į sutuoktuves. Augo ji žymaus Kau-no vaikų daktaro Tercijono šeimoje, ir, jei ne okupacijos, būtų galėjusi turėti sotų ir lengvą gyvenimą. Jų santuoka buvo palaiminta penkiais, jau išmokslingais ir savo šeimas sudariusiais vaikais.

Jų buvimui čia prisiminti buvo įteiktas Lietuvoj ištaigingai išleistas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio paveikslų albumas.

K. Jankūnas

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

(atkelta iš 5 psl.)

zabeth, NJ, J. Bliznikas, Springhill, Fla., R. Bagdonas, Ormond Beach, Fla., R. Hartvigas, Amsterrdam, N.Y., A. Juška, Brooklyn, N.Y., M. Birutis, Wayne, NJ, S. Allalunis, Pitts burgh, Pa., A. Chepulis, Philadelphia, Pa., J. Raymunt, New York, N.Y., A. Gruodis, Wappingers Falls, N.Y., P. Plekštys, Chicago, Ill., S. Domeika, Fairfield, Conn., J. Kavaliūnas, Beverly Shr., IN. A. Kairaitis, Grand Rapids, Mich., S. Ramanauskas, Kearny, N.J., K. Šeštokas, Rahaway, N.J., V. Ogen, Pennsboro, WV, S. Kligys, Stone Mountain, GA, C. Purduski, Kansas City, KS, J. Dailydė, Windsor, Ohio, L. Alssen, Bowling Green, Ohio.

3 dol. — M. Noreika, Ormond Beach, Fla.

Po 2 dol. J. K. Gudukas, Centerville, Mass., H. Januskevičius, Yonkers, N.Y., S. Kuly, Woodhaven, N.Y., A. Mažeika, Jamaica, N.Y.

Darbininko administracija nuoširdžiai dėkoja visiems auktojams.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas Petras Višcins. 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telef. 508 586 - 7209.

A. A. JUOZUI BLAŽAIČIUI
 mirus, žmoną Modestą, dukrą Ramintą su šeima, sūnų Valdą, seserį Laimutę su šeima Lietuvoje ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.
Vilgaliai

Brangiam tėvui, seneliui ir proseneliui
A. A. LEONARDUI JUREVIČIUI
 mirus, dukrą Emiliją, sūnų Zenoną su šeima ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.
Vilgaliai

A. A. LEONARDUI JUREVIČIUI
 mirus, sūnui Zenonui su šeima ir duktai Emilijai nuoširdžią užuojautą reiškiamo.
Dantonas, Mirga, Tauras ir Daina Sulaičiai

A. A. MARIJAI ALEKSANDRAVIČIENEI
 mirus, jos dukrai Danutei Bobelienei ir šeimai reiškiamo gilią užuojautą.
Danutė ir Liutaveras Siemaškos, Atlanta, GA

A. A. JUOZUI BLAŽAIČIUI
 mirus, jo žmonai Modestai ir šeimai reiškiamo gilią užuojautą.
Danutė ir Liutaveras Siemaškos, Atlanta, GA

Brangiam tėvui, seneliui ir proseneliui
A. A. ANTANUI PESIUI
 mirus, dukroms Alonai ir Irenai Alksninienei su šeima bei kitiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą.
Vilgaliai

A. A. ANTANUI PESIUI,
 mielam tėvui, mirus, dukterims Irenai ir Alonai, jų šeimoms ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiamo
Ona Osmolskienė Irena Garunkštienė

A. A. ANTANUI PESIUI,
 brangiajam tėveliui, mirus, sesel Irenai Alksninienei, jos šeimai ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškiamo
New Yorko vyr. skaučių židinys Vilija

A. A. ANTANUI PESIUI
 mirus, nuoširdi užuojauta jo dukrom Alonai ir Irenai Alksninienei su šeima.
Kostė Garbauskienė Anatolijus Garbauskas

Bostone atidarytas didžiausias Amerikoje lietuviškų meno dirbinių salionas

DOVANA

Norintiems įteikti lietuviškų suvenyrų savo giminėms ar draugams Šv. Kalėdų, Naujųjų Metų, įvairių jubiliejų ar bet kuria kita proga – siūlome platų pasirinkimą.

Galite išgyti:

- žymiausių išsvijtos ir Lietuvos menininkų paveikslų, grafikos darbų, medžio drožinių;
- Tautinių rūbų, juostų, gintaro, stiklo ir keramikos dirbinių su lietuviška ornamentika;
- Tautinių vėliavų, Vyčių, įvairiausių lpdžių;
- Knygų apie Lietuvą anglų kalba ir Lietuvos žemėlapių;
- audio ir video kasetių su naujausia lietuviška muzika;
- tinkančią Lietuvos dažnumams video aparatūrą ir kitas elektronikos sistemas žemomis kainomis.

Visą tai galima užsisakyti pagal katalogą kurį galite gauti atsiuntę 2 dol. čekį firmai **BALTIC ASSOCIATES, LTD**
 P.O. Box 1406 GMF Boston, MA 02201
 Tel. (617) 269-4455 • Fax (617) 268-8376
 368 Broadway, So. Boston, MA 02127

DARBININKAS

Administr. .... (718) 827-1351
Redakcija. .... (718) 827-1352

Spaustuvė .... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Tautos Fondas ruošia susitikimą su dr. Egidijum Klumbiu, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatu. Užsienio reikalų komisijos pirmininko pavaduotoju ir Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos pirmininku, sekmadienį, lapkričio 25, 1 val. popiet Balatijos restorane. Visi kviečiami atsilankyti.

A. a. Leonardo Jurevičiaus atminimui įamžinti, A. Tamoshunas iš Giraitės, Conn. valstijoje Tautų Fondui paskyrė 100 dol. auką. Tautos Fondo valdyba nuoširdžiai dėkoja.

Naujų Metų balius šiemet vėl bus New Yorko Kultūros Židiny. Programoje bus kokteiliai, užkanda, šilta vakarienė ir šokiai, grojant estradinei A. Vilčinsko "Medaus" grupei iš Lietuvos. Balių ruošia ir visus iš anksto atsilankyti kviečia New Yorko Lietuvių Atletų klubas ir Maironio šeštadieninė mokykla. Tai vienintelis tradicinis Naujų Metų sutikimas New Yorko apylinkėje, todėl visi planuojame dalyvauti.

Savo auka paremk lietuvišką spaudą

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa šią savaitę išleido tris 40 pėdų konteinerius į Lietuvą. Pirmajame buvo sutalpinta 20 tonų knygų, kurių dauguma eis Lietuvos Respublikos Švietimo Ministerijai. Kituose dvejuose buvo siunčiama "Kalėdinė dovana" Lietuvos našlaičiams, seneliams ir Tremtinių klubui. "Kalėdinė dovana" susideda iš vaistų, drabužių ir žaislų. Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa taip pat padengė pusę transporto išlaidų dviem papildomiems konteineriam knygų iš Chicago, kurie yra skirti Martyno Mažvydo Nacionalinei Bibliotekai. Norintys paremti "Knogos Lietuvai" arba "Kalėdinė Dovana", prašomi aukas rašyti: Lithuanian Catholic Religious Aid., 351 Highland Blvd., Brooklyn, New York 11207 ir pažymėti "KNYGOS" arba "KALĖDOS".

Tautos Fondo visuotinis narių susirinkimas yra numatytas, 1991 gegužės mėn. 4 d., šeštadienį, Kultūros Židinyje, Brooklyn, N.Y.

LITERATŪROS ŠVENTĖ

Lietuvių Rašytojų draugijos rengtasis premijų įteikimo vakaras Židinio didžiojoje salėje, lapkričio 17, šeštadienį, sutraukė gausų būrį lietuviškojo meninio žodžio ir muzikos mylėtojų. Vakarą atidarė LRD pirmininkas Paulius Jurkus. 1989 metų laureatei Editai Nazaraitėi įteikta premija už jos poezijos knygą *Machaninė mūza*. Jury komisijos narys poetas Kazys Bradūnas perskaitė komisijos protokolą. Taip pat buvo paskelbta, kad Aloyzo Barono novelės konkursą laimėjo Antanas Dundzila už savo kūrinį *Likimui mus apvogus*. Šventės dalyvis ir laureatus sveikino Lietuvos gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis ir LB New Yorko apygardos pirmininkas Vytautas Alksninis. Savo kūrybos paskaitė Edita Nazaraitė ir Kazys Bradūnas. Muzikinę dalį atliko sopranas Gina Čapkauskienė, palydėta pianisto William Smiddy. Programai vadovavo Laurynas Vismanas. Plačiau apie renginį bus vėliau.

BATUNO atstovė Nastutė Umbrazaitė su Lietuvos gen. konsulu Anicetu Simučiu ESBK New Yorke. Nuotr. Gintės Damašytis (LIC)

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS IR KNYGOS "KARALIAUS KARAI" SUTIKIMAS

Kiekvienais metais lapkričio mėnesio bėgyje, kur tik yra didesni ar mažesni lietuviškos visuomenės telkiniai, yra rengiami Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimai.

Retkarčiais tenka išgirsti, kad Lietuvos kariuomenė, kada buvo iškilęs reikalas apginti jos nepriklausomybę, jos negynė. Reikia nepamiršti, kad kariuomenė yra pagrįsta įsakymais, kurie turi būti griežtai pildomi. Sovietų Sąjungai okupuojant Lietuvą, jai pasipriešinti įsakymo nebuvo. Todėl, ar kariuomenė dėl to

Arts Club Theater, kuris jau kelerius metus sėkmingai veikia Aušros Vartų parapijoje, rudėninę veiklą jau pradėjo. Štatomas *Year of the Jubilee (Jubiliejiniai Metai)*, parašytas latvių Gatis Gudets ir Yuris Zvirgzdins. Spektakliai: 8 v. lapkričio 23, 24, 30, gruodžio 1, 6 ir 7; lapkričio 25, 2:30 p. p. Auka 8 dol. Rezervacijos ir informacija 212 874 - 9110.

Jaunas ir tvirtas vyras iš Lietuvos ieško darbo. Gali dirbti legaliai. Skambinti telef. 718 - 847 - 6157.

Lietuviški raguoliai — šaškočiai kepami pagal Punsko lietuvių receptą. Kreiptis į Birutę telef. 718 235 - 5272. Kepinių skonis labai geras. Kainos prielaimos. Parduodamas pilnas raguolis, o taip pat dalimis — pagal svorį.

RŪKYTOS MĖSOS GAMINIAI ŠVENTĖMS — aukštos kokybės. Pristatoma į namus Lietuvoje. 84 dol. TRANSPAK, 2638 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. Telef. 312 436 - 7772.

Ieškoma lietuvių moteris, kuri galėtų kartu gyventi ir dirbti namų ruošos darbus. Skambinti 1 (203) 938 - 9522.

Ieškoma vyresnio amžiaus moteris, kuri galėtų su mumis gyventi ir padėti prižiūrėti 90 metų amžiaus moterį. Mašalaitis, netoli Philadelphia. Skambinti 215 687 - 3048.

Romas Pukštys TRANSPAK firmos savininkas, vėl išvažiuoja į Lietuvą gruodžio mėn. pradžioje. Perveda pinigų doleriais, tvarko palikimus, perka automobilius. Užsakymus priima iki gruodžio 1 dienos. TRANSPAK, 2638 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 1-312-436 - 7772.

G. T. INTERNATIONAL, INC. rašo vietinius bilietus ir tvirtina Aerofloto reisu atvykstantiems iš Lietuvos. Taip pat parūpinama profesionalų pasitikimą ir persodinimą New Yorke bei Washingtono Aerouostuose. Prašome kreiptis: G. T. INTERNATIONAL INC., 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL. Tel. (708) 430 - 7272.

"ŽAIBAS" NR. 6 — maisto produktai bus pristatyti jūsų namuose adresu bet kur Lietuvoje 10 darbo dienų laikotarpyje. 10 sv. miltų, 10 sv. cukraus, 5 sv. ryžių, 5 sv. konserv. druska, 4 sv. valg. druska, 18 oz. riešutinis sviestas, 2 dež. džiovintų slyvų, 2 dež. razinų, 64 oz. aliejus, 1 dež. įvairių arbatų, 39 oz. pupečių kavos, 12 oz. kakavos. Pilna kaina \$100.00 — kreiptis "ŽAIBAS" 9525 South 79th Ave., Hickory Hills, IL, 60457. Telefonas (708) 430 - 8090.

IEŠKOMA mergina-draugė arba našlė, kuri gali kartu gyventi ir prižiūrėti senesnio amžiaus žmones ir jų namus (turtą, sveikatą ar slaugyti ligoje). Rašyti: Joseph Lagan arba Conwood, P. O. Box 21270, Jamaica, N.Y. 11421.

buvo kalta ar ne, spręsti reikia palikti istorijai ir tiems, kurie tą istoriją tyrinė.

Iškilmingas Lietuvos kariuomenės 72-ųjų metų atkūrimo sukakties minėjimas, lapkričio 18 dieną, buvo pradėtas Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne, NY, 11 val. mišiomis. Vėliavoms išsiričius altoriaus šonuose, mišias aukojo L. R. Šalpos vedėjas kun. K. Pugevičius, buvęs šios parapijos klebonas kun. J. Pakalniškis ir žurnalas *Aidai* redaktorius, poetas kun. L. Andriekus, OFM. Pastarasis pasakė ir pamokslą. Pamoksle vyravo religiniai tautinė tema: "...Šiandieną mes pagerbime Lietuvos kariuomenę, kuri mokino, auklėjo jaunus vyrus, kurios apsaugoje galėjome ramiai ir saugiai gyventi 20 metų... Dabar, Lietuvai prisiekiant iš ilgos vergijos, mes savo žvilgsnį turime nukreipti į tą Jėgą, kuri yra nenugalima ir kuriai duota visa galia danguje ir žemėje" — kalbėjo pamokslininkas.

Mišių metu, parapijos choras, vadovaujamas muz. Gintarės Bukauskienės giedojo lietuviškai mišias, parašytas Gedimino Šukio *Karalienės garbei*. Mišių inartuose solistė, viešnia iš Kanados Gina Čapkauskienė giedojo "Viešpaties pasaulis" — G. Gudauskienės (žodž. B. Brazdžionio) ir "Ave Maria" — Fr. Schubert. Solistę vargonais palydėjo muz. G. Bukauskienė.

Mišių celebrantams ir procesijai paliekant altorių, choras giedojo "O Kristau pasaulio valodove" — K. Kaveckas (žodž. B. Brazdžionio).

Po mišių, tolimesnė minėjimo dalis, buvo tęsiama persikėlus į parapijos salę.

Karių Veteranų sąjungos pirmininkas A. Vakselis atidarė akademinę minėjimo dalį, į sceną atnešus ir pagerbus Lietuvos ir Amerikos vėliavas, pasakė, kad New Yorko apylinkėse gyvena du savanoriai-kūrėjai. Tai kapt. Petras Jurgėla ir Alfonsas Koncė. Jie yra sunegalavę ir minėjime negalėjo dalyvauti.

Vietoje įprastos invokacijos, šį kartą kun. L. Andriekus, OFM, paskaitė karaliaus Saliamono 8-ą psalmę, kuri labai pritiko prie šio mūsų minėjimo.

Tolimesniai programos daliai vadovaujanti jauna su tautiniais drabužiais lietuvių Viktorija Garbaskaitė, paskaitai skaityti pakvietė Bronių Nemicką. Br. Nemickas yra teisės daktaras, uoliai dalyvauja lietuvių politinėje veikloje, yra tos veiklos kritikas, daug rašo spaudoje. Paskaitininkas prisipažinęs, kad jis nėra kompetentingas kalbėti apie kariuomenę, kalbėjo apie politinius įvykius ir jų eigą. Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą ir iki šių dienų stengiantis Lietuvos iš savo glėbio nepaleisti ir, Lietuvos pastangas iš to glėbio išsivaduoti. Paskaita labai kruopš-

čiai ir kondensuotai paruošta, su daugybe datų, pavairinta aktais, protokolais, įsakais ir įvairiomis citatomis, užtruko beveik vieną valandą.

Trumpai kalbėjo Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis ir LB NY apygardos pirmininkas Vytautas Alksninis.

Po neilgos pertraukos, nebe pirmą kartą šiuos minėjimus praturtinanti sol. G. Čapkauskienė, jai akomponuojant geram lietuvių draugui William Smiddy padainavo: "Oi lekia, lekia" — liaudies daina, harm. Čiurlionio, "Oi nėra niekur" — l. daina, harm. Banaičio, "Klajūnai" muz. Gailevičiaus, žodž. B. Brazdžionio, "Mėlyni varpeliai" — muz. Vl. Jakubėnas, žodž. B. Bivydaitės ir "Benamių daina" — muz. S. Sodeikos, žodž. B. Brazdžionio.

Sol. G. Čepkauskienė šalia gausių plojimų tapo apdovanota gėlėmis, o pianisto W. Smiddy švarko atlasas buvo papuoštas baltu gvazdikėliu. Susirinkusiems nerimstant ir plojant solistė dar padovanojo vieną dainą.

Akademinę minėjimo dalį baigus, buvo nusileista į apatinę parapijos salę, kurioje vyko vaišės ir Zigmo Raulinaičio knygos *Karaliaus karai* sutikimas.

Karaliaus karai knygos sutikimo programai vadovavo žurnalo *Karys* administratorius Alfonsas Samušis. Jis kalbėdamas apie knygos autorių Zigmą Raulinaitį pažymėjo, kad jis yra labai gerai susipažinęs ir išstudijavęs senovės karus. Didžiai produktingas, ir kariškoms temomis yra parašęs gal apie vieną tuziną knygų. Net 32 metus išbuvo žurnalo *Karys* redaktoriumi. o laikraščiuose yra išspausdinęs daugybę straipsnių.

Asmeniškų jaunų dienų prisiminimus, gyvenimo keleliuose susitikus su Zigmą Raulinaičiu, papasakojo New Yorke besisvečiuojąs poetas iš Chicago Kazys Bradūnas. Priedo, poetas paskaitė kelis trumpus savo eilėraščius iš *Karaliaus Mindaugas*.

Šauniai paruoštomis birutietiški vaišėmis pasistiprinus, buvo atgabentas Marinos Raulinaitienės parūpintas didžiulis tortas, kurio viršuje buvo užrašyta: "Valio Karaliaus karai"

Pakėlus šampano taures (šampanas irgi parūpintas M. Raulinaitienės) ir sugiedojus ilgiausių ir darbinių metų, padėkos žodį tarė knygos *Karaliaus karai* autorius Zigmą Raulinaitis.

Buvo manoma, kad ši knyga yra jo paskutinė. Paašikėjo, kad Vidūno fondas šiomis dienomis išleidžia dar vieną Z. Raulinaičio knygą apie Vietinę Rinktinę.

Šią visapusiškai gerai suorganizuotą kariuomenės šventę rengė Ramovėnai, Birutietės ir Šauliai.

p. palys

DARBININKAS

MINI SAVO

75

METŲ SUKAKTĮ

1990 m. gruodžio mėn. 2 d.

11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje mišias aukoja ir pamokslą sako vysk. PAULIUS BALTAKIS, OFM. Koncelebruoja apylinkės lietuviai kunigai

3 val. popiet Kultūros Židinyje akademija — koncertas. Invokaciją sukalbės Lietuvių pranciškonų provincijolas TĖV. PLACIDAS BARIUS, OFM. "DARBININKO" apžvalgą padarys redaktorius ir rašytojas PAULIUS JURKUS. Sveikinimai. Meninę programą atliks solistas ALGIUS GRIGAS iš Chicago ir solistė JOLANTA STANELYTĖ iš Vilniaus. Jiems akomponuos pianistas virtuosas POVILAS STRAVINSKAS.

ĮĖJIMAS 10 dol.

VISUS NUOŠIRDŽIAI KVIEČIA DARBININKO LEIDĖJAI ADMINISTRACIJA IR REDAKCIJA

Aušros Vartų metinės šventės, kuri įvyko spalio 21, metu klebonas kun. Eugenijus Savickis su dalim svečių. Iš k.: kun. Vytautas Palubinskas, Julie Sawicki, kun. Eugenijus Savickis, Karolina Sawicki ir svečias iš Lietuvos kun. Virginijus Lenkaitis. Nuotr. D. Bulvičiūtės